Azg
armenian daily

10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1995. ՈՒՐԲԱԹ # 217 (971)

Հայկական ջարդերի մասին արտակարգ դասախոսություն Անկարայի պետհամալսարանում

Լոս Անջելեսի «Նոր օր» թերթի խմբագիր Հակոբ Պողոսյանը մեզ տեղեկացնում է, որ նոյեմբերի 1-ին Անկարայի Հաջեթթեփե պետհամալսարանում ուսանողական խորհուրդը կազմակերպել է մի «ցնցիչ» դասախոսություն «Թուրք ազգային ինքնությունը եւ հայկական հարցը» թեմայով: Դասախոսը՝ մեր ընթերցողներին ծանոթ թուրք դասագրաքան Թաներ Ակչամը: «Նոր օրի» խմբագրի թղթակցության հրադարակումը վերադարձելով մեր վաղվա համարին, առայժմ ասենք, որ համալսարանի դասախոսական կազմը մեծամասամբ բոյկոտի է ենթարկել միջոցառումը, մինչդեռ ուսանողությունը լրիվ լցրել է 400 տեղանոց դահլիճը եւ դասախոսությունից հետո 1 ժամ շարունակ հարցեր տեղացել Ակչամի վրա: Վերջինս, ինչպես հաղորդում է Հ. Պողոսյանը, հայկական ջարդերի թուրք կազմակերպիչների դատապարտությունը շեշտելիս զգացել է ներկաների համակրական վերաբերմունքը: Միջոցառման ժամանակ դրոսկացել է Արվինից եկած մի հայ ուսանող, որն ասել է. «Ես հայ եմ, նրանք իմ ողջ գերդաստանն են կոտորել»: ■

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ղարաբաղյան բանակցությունների հերթական փուլը Մոսկվայում

ՄՈՍԿՎԱ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓՍՍՏ. ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում Մոսկվայում ընթանում է ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման բանակցությունների հերթական փուլը, որին մասնակցում են ՀՀ փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը, Ադրբեջանի փոխարտգործնախարար Թոֆիկ Զուլֆուգարովը, ինչպես նաեւ ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը: Քննարկումները նախագահում են Ռուսաստանը եւ Ֆինլանդիան: Քննարկվող հիմնախնդիրների թվում է նաեւ Շուշիի եւ Լաչինի կարգավիճակի հարցը: Ըստ առկա տեղեկատվության, կողմերը շարունակում են դրսեւորել իրենց նախկին դիրքորոշումը: Բանակցության մասնակիցներից մեկը, որ չի ցանկացել նշել իր անունը, փոխանցեցրեց է արտահայտվել ակնկալվող արդյունքների մասին: Նրա կարծիքով, կողմերը լուրջ տարաձայնություններ ունեն գլխավոր հիմնախնդիրների շուրջ եւ զիջման գնալու տրամադրություն չեն բողնում: ■

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը Ռուսաստանի դատավոր առումագետ

ՌԴ ատոմային էներգետիկայի նախարար Վիկտոր Միխայլովը ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ հանդիպման ժամանակ նշել է հայ մասնագետների բարձր որակավորումը եւ հավաստիացրել, որ ռուս մասնագետների հետ նրանց համագործակցությունը հետագայում եւս կշարունակվի:

ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից ստացված տեղեկության համաձայն, հանդիպման ժամանակ Մ.Ն Միխայլովը ՀՀ նախագահին է հանձնել Ռուսաստանի Դաշնության դատավոր ատոմագետի վկայական: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը իր հերթին բարձր է գնահատել Ռուսաստանի ցուցաբերած քաղաքական, գիտատեխնիկական եւ ֆինանսական աջակցությունը, որի շնորհիվ հնարավոր դարձավ Հայաստանի ԱԷԿ-ի վերագործարկումը:

ՆՈՅԱՆ ՏՊՈՒՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ խորհրդարանը հաստատեց երկխաղաղության մասին դրույթը

Հայաստանաբնակ շուրջ 300000 դարաբաղցիներ կարող են ստանալ ԼՂՀ քաղաքացիություն

ՎԱՀԵՐ ԱՂԱՍՅԱՆ

Սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

Նոյեմբերի 9-ին կայացավ ԼՂՀ խորհրդարանի նիստը: Այս անգամ ժողովրդական ընտրյալների քննարկմանը ներկայացվեց Լեռնային Ղարաբաղի համար շուտով գալիք «ԼՂՀ քաղաքացիության հիմնական սկզբունքների մասին» 7 հոդվածներից բաղկացած օրենքի նախագիծը: «Ազգը» արդեն տեղեկացրել էր, որ Լեռնային Ղարաբաղը կենսունակ սեփական բանակից, ի տարբերություն Հայաստանի, քաղաքացիության մասին օրենքի շրջանակներում պատրաստվում է հաստատել երկքաղաքացիության մասին դրույթը: Պատգամավորներ նշում էին, որ ԼՂՀ իշխանությունները աշխարհում բնակվող շուրջ 700000 դաշնակցականներին չեն կարող զրկել հայրենիք վերադառնալու հնարավորությունից, քանի որ կրկնակի քաղաքացիության անհնարությունը անհնարաստեղծ եւ անհեղեղի շարունակություն կլիներ տակավարդ բնակչություն ունեցող մի պետության համար, որն արդեն 8-րդ տարին է պատերազմվում անհամեմատ հզոր հակառակորդից: Խորհրդարանի երեկվա նիստում պատգամավորները կարճաստեղծ քննարկումներից հետո միաձայն հաստատեցին հիշյալ օրենքը, որի 4-րդ հոդվածում մասնավորապես նշվում է, որ «ԼՂՀ քաղաքացին կարող է միաժամանակ հանդիսանալ այլ պետության կամ պետությունների քաղաքացի, կամ օտարահպատակ եւ կատարել այլ պետության քաղաքացու պարտականությունները» այն օրենքին համապատասխան, երբ դա նախատեսված է կողմերի միջեւ կնքված միջազգային իրավական պայմանագրով»:

Օրենքի 5-րդ հոդվածում բնդգծվում է, որ արտասահմանյան պետություններում գտնվող ԼՂՀ քաղաքացին, անկախ այնտեղ գտնվելու ժամկետից, պահպանում է ԼՂՀ քաղաքացիությունը: Ընդ որում, ԼՂՀ քաղաքացիներ են հանդիսանում նաեւ Լեռնային Ղարաբաղում, այդ թվում Շահումյանի շրջանում, ծնված մարդիկ, որոնք հարկադրված գաղթել կամ մեկնել են իրենց հայրենիքից դուրս, ինչպես նաեւ նրանց երեխաները եւ թոռները, որոնք ճանաչում են «ԼՂՀ պետական անկախության մասին» սահմանադրական օրենքը:

Տես ► էջ 2

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ժան Սեյլինգերը խնդրեց Եվրախորհրդի հետ հարաբերությունների խնդիրը

Երեկ Երեւանում գտնվող Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի Եվրոպական երկրների հետ հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Ժան Սեյլինգերը հանդիպեց ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանի, իսկ այնուհետեւ նաեւ ԱԳՀ, եվրամիության եւ միջազգային տնտեսական կազմակերպությունների հետ կապերի գծով նախարար Գագիկ Շահբազյանի հետ: Ժան Սեյլինգերի գլխավորած պատվիրակությունը ծանոթացել է Հայաստանում տեղի ունեցող բարեփոխումներին եւ Եվրախորհրդի հետ համատեղ իրականացվող ծրագրերին: Փոխնախագահի հետ հանդիպման ժամանակ պրն Սեյլինգերը հայտնել է, որ Եվրախորհուրդը իր դեկավարած հանձնաժողովին թույլատրել է զբաղվել իր կազմում նորանկախ պետությունների ներգրավմամբ: Նրա ասելով այդ ընթացքը կիրականացվի երկու փուլով: Նախ կստվերատուն հայաստանի կարգավիճակ, իսկ հետո՝ Եվրախորհրդի անդամ երկրի: 1996 թ. հունվարին Եվրախորհուրդը կլսի Հայաստանի մասին զեկուցում: Կառավարության մամուլի ծառայության հաղորդման համաձայն, Եվրախորհրդի պատվիրակը տեղեկացրեց իր գլխավորած հանձնաժողովի գործունեության մասին, անդրադառնալով Եվրամիությունում հատուկ հրավիրյալի կարգավիճակ ստանալու Հայաստանի հնարավորություններին: Հյուրերը շոշափեցին նաեւ մարդու իրավունքների, բնապահպանության, մասնավորապես գյուղատնտեսության մեջ բունավիճակների օգտագործման, ինչպես նաեւ հայկական ատոմակայանի անվտանգությունն ամրապնդելու ուղղությամբ եվրամիության կողմից տրամադրվելիք օգնության մասին հարցերը: Գագիկ Շահբազյանը հույս հայտնեց, թե պատվիրակությանը այցը կաջակցի այդ միջազգային կազմակերպությանն անդամագրվելու Հայաստանի ցանկության կատարմանը: Նախորդ օրը, արտգործնախարար Վահան Փափազյանի հետ հանդիպման ժամանակ քննարկվել է Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորմանն ուղղված բանակցությունների ընթացքը: ■

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ

Ի վերջո քանի՞ ժամ հոսանք կունենա բնակչությունը

Ինչպես տեղեկացրել էինք, հայկական ատոմակայաններ փոքրանակարգեն միացված է հանրապետության էներգացանցին: Բոլորվում էներգաբլոկի բոլոր հանգույցների աշխատանքի կանոնավորությունը ստուգելու նպատակով: Այդ իսկ պատճառով վերջին օրերին կայանի հզորության մեծական աճ չի արձանագրվել, ինչպես նաեւ չեն արձանագրվել որոշակի բերություններ, որոնց առկայության դեպքում նախատեսվում էր մեկ շաբաթով դադարեցնել ՀԱԷԿ-ի աշխատանքը: Ի դեպ, որոշիչակի նպատակով իրականացվող այդպիսի դադարներ բնդունված է անցկացնել աշխարհի գրեթե բոլոր ատոմակայաններում: Մեր այն հարցին, թե դա չի կարող հանգեցնել Մեծամորի ատոմակայանի աշխատանքային ռիթմի խանգարմանը եւ թրթռացման հետեւանքով ազդել նաեւ ատոմակայանի կանոնավորության վրա, ՀՀ Էներգետիկայի նախարարությունում դրատասխանեցին, որ դադարն բնդունված է կատարել ասենք անարատ, այդ իսկ դրատասով էլ կայանի աշխատանքների առիթմիայի խնդիր չի կարող լինել:

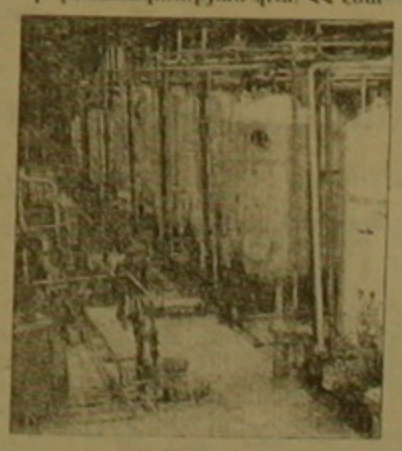

Հիշեցնենք, որ ՀԱԷԿ-ի երկրորդ էներգաբլոկի եւ հանրապետության բոլոր ՀԷԿ-երի ու ՋԷԿ-երի անխափան աշխատանքի դեպքում պետք է արտադրվի 22 մլն կիլովատ ժամ էլեկտրաէներգիա (երբ, իհարկե, ձմռանը կանոնավոր կերդով Հայաստան մուտք գործի 3,5 մլն խմ գազ): Անշուշտ, հասկանում ենք, հասարակ հաղորդագրությունը ամբողջությամբ առավել հուզում է, թե դրանից իր բնակարանում որքանո՞վ կավելանան լույսն ու ջերմությունը: Ինչպես հայտնել էին, ՀՀ Էներգետիկայի նախարարության մամուլի ծառայության տվյալներով, ձմռանը բնակչությունը կստանա 8 ժամ էլեկտրաէներգիա (4 ժամ գիշերը, 4 գիշերը):

Տես ► էջ 2

ՆԱԽԱԳԻԾ

Կենսաթոշակները չեն հարկվի

ՀՀ կառավարության երեկվա նիստում քննարկվեց եւ ընտրվեց Ազգային ժողով կներկայացվի «Հայաստանի Հանրապետության հաղորդագրությունների ոլորտական կենսաթոշակային ապահովության մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը: Այն երաշխավորում է կենսաթոշակառուների նյութական ապահովության եւ սոցիալական պաշտպանվածության իրավունքը սահմանելով աշխատանքային եւ ազգայական կենսաթոշակներ: Կենսաթոշակները հարկման ենթակա չեն: Կառավարության ընդլայնված նիստում քննարկվեց նաեւ հուշարձանների, զինծառայողների եւ նրանց ընտանիքի անդամների, բռնապատվածների սոցիալական արտոնությունները խաղաղային տրանսպորտով երեւեկելու, կենցաղային եւ բուժապատակարգման, կոմունալ ծառայությունների եւ այլ բնագավառներում:

«Ջարդերը զենքի ուժով հետ կվերադարձնի Արեւելյան Սլավոնիան»

ԱՄՆ-ի Օհայո նահանգում ընթացող բանակցություններում շարունակվում է առանցքային հարց դարձած Արեւելյան Սլավոնիայի եւ Բելգրադի դեմ միջազգային պատժամիջոցների վերացման հարցերի քննարկումը:

Խորվաթիայի նախագահ Ֆրանջո Թուջմանը, որն ընդհատել էր իր մասնակցությունը բանակցություններին եւ հետ էր վերադարձել Խորվաթիա ընտրություններից հետո նոր կառավարություն կազմավորելու, երեկ ԱՄՆ մեկնելուց առաջ լրագրողներին հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց, որ երբ բանակցություններում համաձայնություն չգան Արեւելյան Սլավոնիայի հարցում եւ դրանք ավարտվեն անարդյունք, ապա Խորվաթիան «մինչեւ ծնունդյան տոներ զենքի ուժով հետ կվերադարձնի սերբերի կողմից գրաված խորվաթական տարածքը Արեւելյան Սլավոնիան»:

Դիտորդներ քննարկում են բանակցություններում ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Նիկոլաս Բերնսի արած այն հայտարարությունը, որի համաձայն բոսնիական սերբերի առաջնորդ Ռադովան Կարաջիչն ու զորքերի հրամանատար Ռատկո Մլադիչը «ռազմական հանցագործներ են եւ ԱՄՆ-ի համար անհասկանալի է, որ նրանք մինչեւ այժմ գրաղեցնում են պատասխանատու դիրքեր»: Բերնսը պահանջել է պատասխանատվություն նրանց եւ առգրկել զբաղեցնել տեսնել պատասխանատու: Դիտորդներ իրենց մտավախությունն են հայտնել, որ վերոհիշյալ հարցերը կարող են փակուղու առաջ կանգնեցնել ընթացող բանակցությունները:

ԱՄՆ-ի ներկայացուցչի հայտարարությունը դժվար կացության մեջ է դրել բանակցություններում բանախոսող սերբերի շահերը ներկայացնող Սերբիայի նախագահ Միլոշեւիչին, որը բողոքել է Բերնսի արած հայտարարության կապակցությամբ: Գ. Բ.

123 ընկերությունների ներկայությունը Իրանում՝ ԱՄՆ-ի պատության աղաղույց

Իրանական «Սալամ» թերթը իր նոյեմբերի 9-ի համարում գրում է, որ շաբաթ օրը Թեհրանում կբացվի «Նավթի եւ գազի նախագծերի ուսումնասիրման» եռօրյա սեմինար: Սեմինարին կմասնակցեն Իրանի 20 եւ աշխարհի 19 երկրների 123 նավթային ընկերություններ, որոնք կենթարկեն Իրանի նավթային 10 խոշոր նախագծերի իրագործման խնդրում մասնակցություն բերելու հարցը: «Սալամը» արտասահմանյան նավթային ընկերությունների պատասխանատվությունը Իրանի նավթային խոշոր ծրագրերին մասնակցելուն անվանել է եւս մեկ փաստ այն բանի, որ աշխարհը չի հետեւում ԱՄՆ-ի Իրանին մեկուսացնելու ծրագրերին: Թերը վերջում մեջբերում է ԱՄՆ ԿՀՎ փոխտնօրենի խոսքերը, թե «Իրանի դեմ ԱՄՆ-ի պատժամիջոցները պատճառ են դարձել, որ Թեհրանը նախկինում ԱՄՆ-ին վաճառվող նավթի համար նոր տականեր է գտել, եւ հետեւաբար այն իրացնում է համաշխարհային շուկայում»:

Կոլին Պաուելը դուրս եկավ ընտրությունների մրցասպարեզից

Շաբաթներ տեւած ենթադրություններից հետո, թե Մ. Նախանգների նախագահական ընտրություններում կդառնա հանրապետական կուսակցության թեկնածու, վերջին նահանգում տված մամլո ասուլիսում սեւամորթ գեներալ Կոլին Պաուելը հայտարարեց, թե ինքը դուրս է գալիս նախագահական ընտրությունների մրցասպարեզից: Ընտրադաշտի մեջ մտնելը, ասաց նա, պահանջում է այնպիսի հանձնառություններ, որոնք հակառակ իմ ջանքերին, ես չունեմ հաղթական կանխում»: Պաուելի ընտանիքը որոշ ժամանակից ի վեր դեմ էր նրա մրցասպարեզ դուրս գալուն, վախենալով նրա դեմ, որպես սեւամորթ թեկնածուի, հնարավոր հաղթական եւ նույնիսկ ֆիզիկական ոտնձգություններից: Պաուելի հեռացումը մրցասպարեզից հեռացնում է հանրապետական Բոբ Դոուլի գործը: Մյուս կողմից, գեներալի հեռացումը տխրեցրած կլինի Ռուսաստանի նախագահի պատասխանը հավակնող գեներալ Լեբեդին, որն իր թեկնածությունն արդարացնում էր Պաուելի օրինակով: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԼՈՂ

Խորհրդարանը հաստատեց ...

Սկիզբը էջ 1

Իսկ օրենքի 6-րդ եւ 7-րդ կետերի հա մաձայն, ԼՂՀ հաղթաթղթի արտասահմանյան երկրներում գտնվում է ԼՂՀ իշխանությունների պաշտպանության ներքո: Դարաբաղը իր հաղթաթղթում արտասահմանյան պետության չի հանձնում, եթե նա միաժամանակ հանդիսանում է այն պետության հաղթաթղթի, որի օրենքները խախտվել են, ու եթե նման հանձնումը չի նախատեսված համաթղթասախան համաձայնագրով: Մեր կողմից նշենք, որ երկհաղթաթղթության մասին ԼՂՀ որոշումը փաստորեն հակասում է հարեւան Հայաստանի օրենսդրությանը, որտեղ չի արտացոլված կրկնակի հաղթաթղթության մասին դրույթը: Տվյալ պարագայում անհասկանալի է դառնում, թե ինչպես, օրինակ, հայաստանաբնակ դարաբաղցիները, որոնց թիվը Հայաստանում հասնում է 300000-ի, պետք է ստանան ԼՂՀ հաղթաթղթություն, եթե կրկնակի հաղթաթղթությունը արգելված է հայկական օրենքներով: Դարաբաղյան խորհրդարանի փորձագետների կարծիքով, այս հարցին պետք է պատասխանեն ՀՀ Աժ պատգամավորները: Իսկ մեր այն հարցին, թե իրավունք տալով հայաստանաբնակ դարաբաղցիներին ստանալ չճանաչված պետության հաղթաթղթություն, Հայաստանն արդյոք չի՞ ճանաչում ԼՂՀ անկախությունը, փորձագետները բացասական պատասխան տվեցին, նշելով, որ Հայաստանը, չճանաչելով ԼՂՀ անկախությունը, միաժամանակ հաստատում է ԼՂՀ անվտանգության երաշխավորը լինելու իր պատրաստակամությունը: Բացի այդ, պաշտոնական Երեւանը, ըստ փորձագետների, Հայաստանում բնակվող արցախցիներին չի կարող արգելել, օրինակ, վերադառնալ հայրենիք եւ պաշտպանել իրենց հարազատներին:

Օրենքի նախագծի քննարկման ընթացքում ուշագրավ էր պատգամավոր Ռուդոլֆ Մարտիրոսյանի ելույթը, որը առաջարկել է հաղթական առաստան կամ ԼՂՀ հաղթաթղթություն տրամադրել նաեւ ադրբեջանցի այլախոհներին եւ Ադրբեջանի ազգային փոքրամասնությունների այն ներկայացուցիչներին, որոնք, փրկվելով հաղթական հետապնդումներից, ցանկություն են հայտնել բնակվել Լեռնային Դարաբաղում: Պատգամավորները որոշեցին քննարկել Մարտիրոսյանի առաջարկը խորհրդարանի մոտակա նիստերից մեկում:

Այնուհետեւ ժողովրդական ընտրյալները ձեռնամուխ եղան օրակարգի մյուս հարցերի քննարկմանը: ԼՂՀ Բեռկան օրենսգրքում որոշակի փոփոխություններ մտցնելու եւ ճանապարհային երթեւեկության կանոնները խախտելու համար վարչական պատասխանատվության մասին օրենքները քննարկումներից հետո հանձնվեցին համապատասխան հանձնաժողովներին մշակումներ կատարելու առաջադրանքով:

Դրանով ԼՂՀ գերագույն օրենսդրական մարմինը ավարտեց իր երեկվա աշխատանքը: Այսօր, նոյեմբերի 10-ին խորհրդարանը կքննարկի օրակարգի վերջին կետը՝ «ԼՂՀ ժողովատգամավորի կարգավիճակի մասին» օրենքի նախագիծը:

Ի դեպ, նիստի սկզբում խորհրդարանը սեպտեմբերի 2-ը հայտարարել է ԼՂՀ անկախության, ոչ աշխատանքային օր:

■ *Օրերս Վանաձորում տեղի ունեցավ ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով հանձնաժողովի եւ փախստականների պետական պատասխանատու կառավարչության կառավարչության գլխավոր կոմիտեի դեկտեմբերի նիստը: Մասնակցում էին ՄԱԿ-ի փախստականների գերագույն կոմիսարիատի հանձնակատար եւ փախստականների պետական պատասխանատու կառավարչության գլխավոր կոմիտեի դեկտեմբեր Կոտին Սասաջյանը, տեղական Մարինե Սահակյանը, զարգացման ծրագրերի բաժնի դեկտեմբեր Օլիվեր Լեսի Հոլը եւ պատասխանատուների ու Վանաձորի փախստականների հարցերով տեսչների: Քննարկվեցին 1996 թ-ի ծրագրային առաջարկությունները, տվեցին գնահատականներ փախստականներին ցուցաբերված օգնությունների մասին: Ներկայացվեցին «Ճանապարհ» ծրագրի հիմնադրույթները: Ինչպես նշել է ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչ Օլիվեր Լեսի Հոլը, արտահերթ եւս բաց ամենայնի օգնություն կցուցաբերվի փախստականներին, տարադրվելու հարմարվելու համար:* Ս. Ա.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Փաստաբանը մեղադրողի դերն է ստանձնել

Նոյեմբերի 9-ի դատական նիստում Գեղամ Մանուկյանին հարցեր տվողները պետական մեղադրողն ու փաստաբաններն էին: Հարցումների միջոցով պարզ դարձավ, որ նրա բնակարանում եւ աշխատատեղում փաստագրական կենտրոնում, խուզարկություն կատարելը բնականոր. գենք եւ փաստաթղթեր գտնելու նպատակով եղել է հակաօրինական քայլ: Գործի նյութերին ծանոթանալիս ինքը նման շարժառիթի հիմքեր չի տեսել: Շերտակալվելու դատաձառներ նույնպես անհայտ են եղել. հայտնեց, որ ԱԱԾՎ-ում էլ սկզբում չգիտեին, ինչպես վարվեն իր հետ բողեն իբրեւ վկա, թե մեղադրանք առաջադրեն: Ասաց, որ դատախազանավորությունից երբեմ չի խոստովել, սակայն հարցաքննությունից հետո քննիչը նոյնպես հարմար է գտել կալանավորել եւ առաջարկել է դատարանի ընտրել, որին կներկայացնի ինչ հետո: Մեկերկու տարի հետո քննիչը միջանցում ծայնել է «Դռան» «հատուկ դատարան»՝ Նորայր Բաղդասարյանին. «Նորիկին ասեմ, բոլոր գալ, նոր մարդ է եկել»: Այդ ոչ ժամին փաստաբանի մեկուսարանում գտնվելը կապված է ծնել Գ. Մանուկյանի մեջ, ուստի հրաժարվել է նրանից: Այնուհետեւ քննիչին խնդրել է, որ ծնողների միջոցով դատարան գտնեն: Օրեր անց քննիչը հայտնել է, թե հայրը փաստաբան է գտել, որը դարձվել է կրկին Նորայր Բաղդասարյանն է, եւ որոշել է ընդհանրապես հրաժարվել դատարանից, ասելով, որ ինքը լավագույնս կդատարանի իրեն:

Այս եւ զանազան քննությունների ընթացքում ասված մի քանի այլ մանրամասներ խոսելի համարելով Գ. Մանուկյանի համար, Ա. Արծրունու դատարան Վ. Ավագյանին նախահարձակ լինելու առիթ տվեցին: Փաստաբանին թերեւս «հատոգիչ» չէին կամ ինչպես ինքը հայտնեց, տրամաբանական չէին թվում ամբաստանյալի ասածները, եւ հարցերի տարափ տեղալով, սակայն դատաստանները չզարմանալով, փորձում էր Մանուկյանին բռնել «դեմագոգիայի» մեջ: Փաստաբանի հարցերից ակնհայտ էր, որ նրան դուր չէին եկել Գ. Մանուկյանի զգացմունքներն այն մասին, որ Արծրունու գործակիցները թերեւս «հատոգիչ» չէին կամ ինչպես ինքը հայտնեց, տրամաբանական չէին թվում ամբաստանյալի ասածները, եւ հարցերի տարափ տեղալով, սակայն դատաստանները չզարմանալով, փորձում էր Մանուկյանին բռնել «դեմագոգիայի» մեջ: Փաստաբանի հարցերից ակնհայտ էր, որ նրան դուր չէին եկել Գ. Մանուկյանի զգացմունքներն այն մասին, որ Արծրունու գործակիցներն թվում եղել են ԱԱԾՎ աշխատակիցներ եւ բարձրաստիճան պաշտոնյաներից 1-2-ի անունները դատարանում չհայտնելու փաստը գործածելով, ջանում էր կաղ տեսնել նրանց եւ Մանուկյանի միջեւ: Ավագյանն այս դեպքում ավելի շատ նման էր մեղադրողի:

Միտումնավորությունն զգալով, ինչպես նաեւ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Վ. Ավագյանը նախորդ օրը արհամարհանքով դուրս էր եկել դահլիճից, չլսելով իր իսկ հայտարարության առիթով Մանուկյանի դատաստանը, որոշեց, որ կդատաստանի փաստաբանի միայն այն հարցերին, որոնք նոյատակահարմար կգտնի:

Պետական մեղադրողին ու նաեւ փաստաբաններին առավել հետաքրքրող Աղսահովական խորհրդի առեղծվածն էր, որի մասին ամբաստանյալը հայտնեց, թե շատ բան չգիտի, սակայն Արծրունուց տեղեկացել է, որ այն եղել է խորհրդավական մարմին եւ ոչ թե գործարար: Հեղինակների մասին ոչինչ չգիտի, իսկ դեկավարը, Արծրունու ասելով, Հրանտ Մարգարյանն է եղել: Այնուամենայնիվ, ինչ է իրենից ներկայացնում այդ խորհրդավական մարմինը, նա դժվարացավ ասել, եւ հայտնեց, որ այդ հարցին ավելի ճշգրիտ կդատաստանի Հ. Մարգարյանը:

ՍՈՒԱՌ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,

«ԴՐՈՇ» ԴԱՏ

Փաստաբանը մեղադրողի դերն է ստանձնել

թանալիս ինքը նման շարժառիթի հիմքեր չի տեսել: Շերտակալվելու դատաձառներ նույնպես անհայտ են եղել. հայտնեց, որ ԱԱԾՎ-ում էլ սկզբում չգիտեին, ինչպես վարվեն իր հետ բողեն իբրեւ վկա, թե մեղադրանք առաջադրեն: Ասաց, որ դատախազանավորությունից երբեմ չի խոստովել, սակայն հարցաքննությունից հետո քննիչը նոյնպես հարմար է գտել կալանավորել եւ առաջարկել է դատարանի ընտրել, որին կներկայացնի ինչ հետո: Մեկերկու տարի հետո քննիչը միջանցում ծայնել է «Դռան» «հատուկ դատարան»՝ Նորայր Բաղդասարյանին. «Նորիկին ասեմ, բոլոր գալ, նոր մարդ է եկել»: Այդ ոչ ժամին փաստաբանի մեկուսարանում գտնվելը կապված է ծնել Գ. Մանուկյանի մեջ, ուստի հրաժարվել է նրանից: Այնուհետեւ քննիչին խնդրել է, որ ծնողների միջոցով դատարան գտնեն: Օրեր անց քննիչը հայտնել է, թե հայրը փաստաբան է գտել, որը դարձվել է կրկին Նորայր Բաղդասարյանն է, եւ որոշել է ընդհանրապես հրաժարվել դատարանից, ասելով, որ ինքը լավագույնս կդատաստանի իրեն:

Այս եւ զանազան քննությունների ընթացքում ասված մի քանի այլ մանրամասներ խոսելի համարելով Գ. Մանուկյանի համար, Ա. Արծրունու դատարան Վ. Ավագյանին նախահարձակ լինելու առիթ տվեցին: Փաստաբանին թերեւս «հատոգիչ» չէին կամ ինչպես ինքը հայտնեց, տրամաբանական չէին թվում ամբաստանյալի ասածները, եւ հարցերի տարափ տեղալով, սակայն դատաստանները չզարմանալով, փորձում էր Մանուկյանին բռնել «դեմագոգիայի» մեջ: Փաստաբանի հարցերից ակնհայտ էր, որ նրան դուր չէին եկել Գ. Մանուկյանի զգացմունքներն այն մասին, որ Արծրունու գործակիցներն թվում եղել են ԱԱԾՎ աշխատակիցներ եւ բարձրաստիճան դատաստանները 1-2-ի անունները դատարանում չհայտնելու փաստը գործածելով, ջանում էր կաղ տեսնել նրանց եւ Մանուկյանի միջեւ: Ավագյանն այս դեպքում ավելի շատ նման էր մեղադրողի:

Միտումնավորությունն զգալով, ինչպես նաեւ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Վ. Ավագյանը նախորդ օրը արհամարհանքով դուրս էր եկել դահլիճից, չլսելով իր իսկ հայտարարության առիթով Մանուկյանի դատաստանը, որոշեց, որ կդատաստանի փաստաբանի միայն այն հարցերին, որոնք նոյատակահարմար կգտնի:

Պետական մեղադրողին ու նաեւ փաստաբաններին առավել հետաքրքրող Աղսահովական խորհրդի առեղծվածն էր, որի մասին ամբաստանյալը հայտնեց, թե շատ բան չգիտի, սակայն Արծրունուց տեղեկացել է, որ այն եղել է խորհրդավական մարմին եւ ոչ թե գործարար: Հեղինակների մասին ոչինչ չգիտի, իսկ դեկավարը, Արծրունու ասելով, Հրանտ Մարգարյանն է եղել: Այնուամենայնիվ, ինչ է իրենից ներկայացնում այդ խորհրդավական մարմինը, նա դժվարացավ ասել, եւ հայտնեց, որ այդ հարցին ավելի ճշգրիտ կդատաստանի Հ. Մարգարյանը:

ՍՈՒԱՌ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,

ՀՈԳՍԵՐ

Զրափակում, մինչեւ ե՞րբ

Սերգեյ Իսոյան. Նոյեմբերի 10-ին ջրի հարցը կկարգավորվի

Արդեն 20-րդ օրն է, ինչ Նորքի 5-րդ զանգվածը մնացել է առանց խմելու ջրի: Այն բնակիչները, որոնք հնարավորություն ունեն, ստիպված են ամեն օր դույլերով ջուր կրել 8-րդ զանգվածից եւ Ջրվեժից: Իսկ ի՞նչ անեն ծեր ու անօգնական մարդիկ: Ստեղծվել է ծանր բարոյահոգեբանական իրավիճակ, որը հղի է անկանխատեսելի հետեւանքներով: Թվում էր, թե տեղական իշխանությունների ղեկավարները, որոնք ի դրության կոչված են դատաստանկու ժողովրդի շահերը, դեռեւ է տագնաղ հնչեցնեին այն բոլոր ծառայություններին, որոնց անմիջական պարտականությունն է մարդկանց մասին հոգալը: Իհարկե, կզարմանար ժողովուրդը, եթե ջրի կտրման հաջորդ օրը ռադիոյով կամ հեռուստատեսությամբ ներողություն խնդրեին ու բացատրեին դատաստանները եւ հայտնեին, որ ձեռնարկում են հրատապ միջոցներ ջրամատակարարումը վերսկսելու ուղղությամբ: Միգուցե ժողովուրդը նորից ընդունում մոռնար այս ամենին:

Տարբեր այցեւների դիմկուց հետո, հայտ կարգած բնակիչները դիմել են խմբագրության օգնությունը: Ստեղծված կացության պարզաբանման համար դիմեցինք Խորհրդային շրջանի ջրմուղ կոյուղու բիվ 2 դաստ ձեռնարկության տնօրեն դարձ Սերգեյ Իսոյանին եւ գլխավոր ինժեներ Արմեն Նիազյանին: Ինչպես նրանք հաղորդեցին, ստեղծված ծանր իրավիճակի հիմնական դատաստանը էլեկտրաէներգիայի ոչ կանոնավոր մատակարարումն է: Մինչեւ ս. թ. հոկտեմբերի 23-ը գործում էր հասանքի մատակարարման համաձայնեցված գրաֆիկ, եւ նշված ժամերին գործի էին դրվում դրմոդակայանները, որոնք էլ ջուր էին մատակարարում բնակչությանը: Սակայն ներկայումս, բացի հովհարային անջատումներից, ավելացել է նոսա մեկ ուրիշ դատաստան էլեկտրաշարժիչների սնուցման համար նախատեսված 380 վոլտ հոսանքի փոխարեն մատակարարվում է 460-480 վոլտ, որը շարից դուրս է բերում դրանք, ինչի հետեւանքով էլ դրմոդակայաններում ստիպված են լինում անջատել հոսանքը: Դրանով կարելի է բացատրել նաեւ այն փաստը, որ շատ դեռ Ուրում հոսանքի առկայության դեպքում հնարավորություն չեն տալիս բնակչությանը ջրով ապահովել: Ներկայումս վերանորոգվում են 3 շարժիչներ, որոնց տեղադրումը որոշ չափով կբերեւաց նի բարամասի ջրամատակարարումը: Հարցի միակ լուծումը կախված է Հայէներգո դատական ձեռնարկության ղեկավարությունից, որի որոշումից է կախված շրջանի բնակչության կանոնավոր ջրամատակարարումը:

Խմբագրությունն ընդառաջ գնալով բնակիչների խնդրանքին, դիմում է բոլոր այն ազդեցիկներին, որոնց որոշումից կախված է ժողովրդի համար կենսական նշանակություն ունեցող ջրի հարցի հրատապ լուծումը:

Ինչպես հավաստիացրեց դարձ Իսոյանը, Երեւանի ջրմուղ կոյուղու վարչության ղեկավարությունը մի ջոցներ է ձեռնարկում Նորքի զանգվածի բնակիչների ջրամատակարարման հարցը կարգավորելու ուղղությամբ: Այդ նպատակով կառուցվող նոր ջրատար ծրագրում է ապահովել հանձնել դեկտեմբերին, որը կբերեւացնի ջրի հնս կաղված հարցը հոգը:

Նորքի զանգվածի բնակիչները հուսով են, որ սա հարցի վերջին ջրափակումն է:

ԱՍՏՂԻԿ ԲԱԲԼՈՅԱՆ,

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ

Ի՞ վերջո քանի՞ ժամ հոսանք կունենա բնակչությունը

Սկիզբը էջ 1

Ավելացնենք, որ հանրապետության վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունելով ՀՀ Ազգային ժողովի «Հանրապետություն» խմբակցության ներկայացուցիչներին, հայտնել էր, թե վճռելու դեպքում բնակչությանը կտրվի էներգետիկայի ոլորտում առաջ շարից դուրս կգան:

Հանրապետության էներգետիկների վկայությամբ բնակչությանը ներկայիս հոսանք կտրվի միայն եկող տարի մարտից նոյեմբեր ընկած ժամանակահատվածում, որովհետեւ, ինչպես հայտնի է, այդ շրջանում էլեկտրաէներգիայի սպառումը մեծ չի լինում:

Այդուհանդերձ, ՀՀ էներգետիկայի նախարարությունը կոչ է անում բարեխղճորեն վճռել էլեկտրաէներգիայի պարտքերը: Դրանից կբացի ոչ միայն բնակչությունը (8 ժամ էլեկտրաէներգիա), այլեւ պետությունը, քանի որ ՀՀ էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանի վկայությամբ, մուծումները կատարելու դեպքում հնարավոր կլինի Թուրքմենիայից ներմուծվող գազի ծավալները հասցնել առավելագույնի՝ 6 մլն խմ: Այդ դեպքում գուցե հնարավո՞ր լինի ՀԷԿ-երի եւ ՋԷԿ-երի կանոնավոր աշխատանքի դեպքում ավելացնել բնակչության էներգամատակարարման ժամերը:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ,

Տիգրան Հակոբյանը Արմենդրեսի տնօրեն՝ վարչապետի որոշմամբ

Հայաստանի հանրապետության վարչապետի որոշմամբ Արմենդրես պետական լրատվական գործակալության տնօրեն է նշանակվել Տիգրան Հակոբյանը: Լրագրողն արդեն երկու շաբաթից ավելի է, ինչ ղեկավարում է գործակալությունը (տես՝ «Ազգ», 21 հոկտեմբերի), սակայն միայն նոյեմբերի 7-ին լույս տեսավ կառավարության նախագահի որոշումը Արմենդրեսի տնօրենի մասին: Նույն կառավարության կողմից ընդունված կարգավիճակին համապատասխան: Հիշեց նենք, որ կառավարության թիվ 1 որոշման հանձնարարությամբ Արմենդրես պետական լրատվական գործակալությունը, որը տասնամյակներ շարունակ գործել է Հայաստանի կառավարությանն առընթեր, ստացել է պետական կառավարման հանրապետական մարմնի նոր կարգավիճակ, ենթարկվելով տեղեկատվության նախարարությանը: Կառավարության գործունեության կարգի վերաբերյալ ՀՀ նախագահի հուլիսի 25-ի հրամանագրի համաձայն, պետական կառավարման հանրապետական մարմինների ղեկավարները նշանակվում են վարչապետի կողմից: Կարելի է ենթադրել, որ վարչապետի որոշման ուշացման պատճառը նախարարություն-կառավարություն հասցեագրման ու բորբարվարության դանդաղ շարժն է:

Տ. Լ.

Զոհվածների ընտանիքներին 1996 թ. կտրվի 46 մլն դրամ

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆՄՊ: «46 մլն դրամ զոհված ռազմիկների ընտանիքներին եւ տասն անգամ ավելի՝ նրանց գերեզմանների բարեկարգմանը»՝ այսպես բնութագրեց 1996 թ. բյուջեի օրինագծում նախատեսված ծախսերի հարաբերակցությունը Աժ սոցիալական հարցերի, առողջապահության եւ բնապահպանության հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանը: Աժ հանձնաժողովում ներում նախագծի այսօրվա քննարկման ժամանակ նա այն կարծիքը հայտնեց, որ տվյալ հարաբերակցությունը պետք է վերանայվի հոգատար զոհվածների ընտանիքների: Հակոբյանի խոսքերով, գերեզմանների բարեկարգմանը կարող են զբաղվել նախաձեռնություն հանդես բերող մասնավոր անձիք: Օրինագիծը ներկայացրած ՀՀ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը դատաստանեց, թե զոհված ռազմիկների գերեզմանների բարեկարգումը պետության պարտքն է եւ ոչ թե մասնավոր անձանց հոգածության առարկան:

Հայաստանի վարելահողերը՝ 486,3 հազար հեկտար

1994-ի համեմատությամբ 1995թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմված հողային հաշվեկշռով հանրապետությունում վարելահողի տարածությունը մնացել է անփոփոխ՝ 486,3 հազար հեկտար: Այդ մասին նշվել է երեկ կառավարությունում տեղի ունեցած ընդլայնված նիստում: Ընդ որում, բազմամյա տնկարկները նվազել են 1,8 հազար հեկտարով եւ ներկայումս 76,2 հազար հեկտար են: Խոտհարքերի եւ արոտների տարածությունն ավելացել է 4,1 հազար հեկտարով եւ հասել համապատասխանաբար 138,2 եւ 691,8 հազար հեկտարի:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հասցեագրված է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի խմբագիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Խմբ 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ԱԱՎԵԼ ԳԻԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍՍՐԳԻՍ ՍՍՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային
ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տարածները ՊԱՌԵԼ ԳԱԼՍԹԵՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի
Տպումը «Ազգին» դատարարի է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղյակ մնա

ԸՆԴԻՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Իրավասություն՝ ըստ դասերի

Սվետլանա Գանոուշկինան ընդդեմ Լեռնային Ղարաբաղի

Ղարաբաղյան հակամարտության առաջին իսկ օրերից աշխարհի տարբեր անկյունների իրավապահներ, զանազան ի տարատեսակ կազմակերպությունների ճանաչված ներկայացուցիչներ նշում էին, որ Լեռնային Ղարաբաղում բախվել են նախկին Խորհրդային Միության ժողովրդավարական բարեփոխումների եւ բռնատիրական համակարգի դահիճների օգին հանելու եկող հարձակման ուժերի շահերը, ընդգծելով, որ արցախահայությունը փաստորեն կոմունիստական կայսրության Սվետլանա Գանոուշկինային, որի վերջին երկրները, մասնավորապես, «Մոսկովսկիե նովոստի» բերանով վերջերս տրված հոդվածը, մեղմ ասած, տարակուսանք են հարուցում Լեռնային Ղարաբաղում: «Արյավադելով տարածաշրջանում ստեղծված խորքրությունները, ինչպես նաեւ իր իսկ հայտարարություններ Ստեփանակերտում, երբ նա իր հիացմունքն էր հայտնում Ղարաբաղում ձեւավորված ժողովրդավարական ինստիտուտների գործունեության կազմակերպությամբ, տիկին Գանոուշկինան փորձում է այն բյուր տպավորությունը ստեղծել, թե, օրինակ, ԼՂՀ մայրաքաղաքն անմարդաբնակ բնակավայր է, որտեղ 18 ից 45 տարեկան բոլոր տղամարդիկ զորակոչվում են զորանոցներում, իսկ կանանց մեծամասնությունը էվակուացված է Ղարաբաղից», սակայն Մ.Հայաստանը: Ի դեպ, նույն այդ օրերին Ստեփանակերտում գտնվող բարեկամական ազդեցիկ «Սաբան» բերանի ներկայացուցիչ Մենեղ Այի Բիրանը, որին դժվար է կասկածել հայամետության մեջ, ցնցված էր Ստեփանակերտի փողոցներում եւ, հատկապես, շուկաներում տիրող աշխուժությամբ: «Այն տպավորությունն է, որ ես Սամբալի կամ Անկարայի բաղամասերից մեկում եմ», անընդհատ կրկնում էր զարմացած բարեկամը: Ի տեղեկություն տիկին Գանոուշկինայի նշեմ, որ Ստեփանակերտի բնակչության բիվը գերազանցում է միլիոնատերգության երջանկի մակարդակին, եւ դարաբաղցիները շարունակում են վերադառնալ հայրենիք, չնայած տակավին վաղ է խոսել պատերազմի ավարտի մասին:

Ինչ վերաբերում է զորանոցներում ապրող տղամարդկանց, ապա իրոք Ղարաբաղում 18 ից 45 տարեկան տղամարդիկ ծառայում են ԼՂՀ զինված ուժերում եւ այստեղ զարմանալի ոչինչ չկա: Երեւ 1941 թվականին 150 միլիոնանոց Ռուսաստանը պատերազմական ցանաներ էր կազմավորում 16 տարեկան պատանիներից, ապա ինչ ասել 150 հազարանոց Ղարաբաղի մասին, որը արդեն 8 րդ տարին է մարտնչում Ադրբեջանի դեմ: Թենպզ պետք է նշել, որ, օգտվելով հանգամանքից, որ Ղարաբաղում 18 ից 45 տարեկան տղամարդիկ ծառայում են ԼՂՀ զինված ուժերում եւ այստեղ զարմանալի ոչինչ չկա: Երեւ 1941 թվականին 150 միլիոնանոց Ռուսաստանը պատերազմական ցանաներ էր կազմավորում 16 տարեկան պատանիներից, ապա ինչ ասել 150 հազարանոց Ղարաբաղի մասին, որը արդեն 8 րդ տարին է մարտնչում Ադրբեջանի դեմ: Թենպզ պետք է նշել, որ, օգտվելով հանգամանքից, որ Ղարաբաղում ռազմական գործողությունները դադարեցվել են, Ադրբեջանը ամենուրեք ակտիվացրել է հրետանային հարձակումները: Ինչպես նշեցի, Ղարաբաղի բնակչությունը մի քանի անգամ ավելի է, քան Ադրբեջանի ամենամեծ քաղաքի բնակչությունը

ԱԶԳ

Ներառյալական

«Ազգ»-ի եթեր համարեռում հրատարակվել են բերի աշխատակից Նարինե Մկրտչյանի հարցազրույցներ ընդդիմության առավել հեղինակավոր կուսակցությունների ՀՌԱԿ-ի, ԱԺՄ-ի, ԱԻՄ-ի, Կոմկուսի ղեկավարների եւ ՀՅԴ-ի ներկայացուցչի հետ: Այդ զրույցի միջոցոմամն նոպատակն է դարձել հայրենիքի 5-ից հետո ակնհայտ դարձած ընդդիմության լուրության փաստը եւ դրա դատճառները, դարձել ընդդիմության ներկայացուցիչների վերաբերմունքը երջանառության մեջ մնած տարբերակմունների հանդեպ արմատական եւ կառուցողական ընդդիմություն, հնարավո՞ր է արդյոք ընդդիմության համագործակցություն իշխանությունների հետ, ո՞ւմ ենք ընդդիմադիր կուսակցությունների (դեմք է հասկանալ ծրագրերի, նոպատակների) նմանություններն ու տարբերությունները, հաղթական գործո՞ն է արդյոք հայաստանյան ընդդիմությունը. ձգտո՞ւմ է նա իշխանության եւ այլն.

«Ազգ»-ի եթեր համարեռում հրատարակվել են բերի աշխատակից Նարինե Մկրտչյանի հարցազրույցներ ընդդիմության առավել հեղինակավոր կուսակցությունների ՀՌԱԿ-ի, ԱԺՄ-ի, ԱԻՄ-ի, Կոմկուսի ղեկավարների եւ ՀՅԴ-ի ներկայացուցչի հետ: Այդ զրույցի միջոցոմամն նոպատակն է դարձել հայրենիքի 5-ից հետո ակնհայտ դարձած ընդդիմության լուրության փաստը եւ դրա դատճառները, դարձել ընդդիմության ներկայացուցիչների վերաբերմունքը երջանառության մեջ մնած տարբերակմունների հանդեպ արմատական եւ կառուցողական ընդդիմություն, հնարավո՞ր է արդյոք ընդդիմության համագործակցություն իշխանությունների հետ, ո՞ւմ ենք ընդդիմադիր կուսակցությունների (դեմք է հասկանալ ծրագրերի, նոպատակների) նմանություններն ու տարբերությունները, հաղթական գործո՞ն է արդյոք հայաստանյան ընդդիմությունը. ձգտո՞ւմ է նա իշխանության եւ այլն. Ընդդիմության ճանաչված ղեկավարներ Ռոբերտ Միրզախանյանը, Վազգեն Մանուկյանը, Պարույր Հայրիկյանը, Ռոբերտ Հակոբյանը եւ Սերգեյ Բաղդասարյանը իրենց դատասխանների մեջ դատասխանում են առաջադրված առավել կարեւոր հարցերին, ներկայացնում իրենց կուսակցությունների մոտեցումները, արտահայտում մի շարք ուշագրավ մտքեր, որոնք թույլ են տալիս ավելի ամբողջական դատկերացում կազմել իշխանություն-ընդդիմություն հարաբերության մասին:

Ինչդես հայտնի է, հանրադետության դեկավարները հանձնակի են խոսում կառուցողական եւ ոչ կառուցողական կամ արմատական ընդդիմության մասին առաջինը դիտելով որդես ընդունելի. դրական, երկրորդը համարելով վնասակար, անօգտ, անգամ դետության կայացմանը խանգարող: ՀՌԱԿ-ի դեկավար Ռոբերտ Միրզախանյանը միանգամայն իրավացիորեն ընդգծում է, որ կուսակցությունները լինում են իշխող կամ ընդդիմադիր, հակառակ դեդքում դրանք կուսակցություններ չեն: Որդես կանոն, իշխող կուսակցությունը կազմում է ամբողջ կառավարությունը (ինչդես ՀՀՇ-ն էր) կամ կառավարության կազմի հիմնական մասը, իր ձեռքն է վերցնում երկրի դեկավարության եւ կառավարման գլխավոր լծակները: Հիրավի, երբ կա կուսակցություն, որն ունի իր ծրագիրը, նոպատակները ու խնդիրները, առա նա դետք է մասնազվի իշխանությունը գրավելու խնդրով, որդեսզի կարողանա իրագործել իր ծրագրերը, նոպատակները ու խնդիրները: Երբ կուսակցությունները նախընտրական ծրագրեր առաջադրեցին, «Հանրաղետություն» միավորումը ողջակի վերցրեց կառավարության աթոռը գործունեության ծրագրերը, որոնցում մանանա կակարգված էր, բն որ միջոցառումը երբ իրականացնել: Մյուս, ընդդիմադիր կուսակցությունների ծրագրերը բնդհանուր բնույթի խնդիրներ եւ նոպատակներ էին դարունակում: ՀՀՀ-ի լիդերները եւ «ՀՀ» բերը ենթադատում էին ընդդիմադիր կուսակցությունների նախընտրական ծրագրերը հենց դրա համար, մասնավորապես մի կարեւոր հանգամանք, այն, որ այդ կուսակցություններ [illegible] դետության չունեին դիտության դիմանասներ եւ ձեռնարկություններ իրենց ձեռքին չէին եւ նրանք չէին կարող որոշել [illegible] ինչ կառուցել եւ երբ: Այդդիսի հնարավորություն տալիս է միայն իշխանությունը: Կասկածից վեր է, որ երբ ընդդիմադիր որեւէ կուսակցություն հաղթանակեր եւ կառավարություն կազմեր, առա անխուսափելիորեն դեմք է շարունակեր նախորդ կառավարության ծրագրերն իրագործել, այդ հարց է, թե ինչ հաջողությամբ: Իշխանության գլուխ գտնվող կուսակցությունն էլ իր հերթին ամեն կերդ ձգտում է իր ձեռքում դահել իշխանությունը: Հաճախ կարելի է լսել իշխող կուսակցությունից եւ նրա ղեկավարներից, թե ընդդիմադիր կուսակցությունները ի՞նչ ծրագիր ու առաջարկություններ ունեն, թող դրանք մեզ տան, մենք կիրագործենք: Նման դատահանջը անհեթեթություն է: Յուրաքանչյուր կուսակցության ծրագիրն ու նոպատակները նրա սեփականությունն են եւ նա իմը գիտի, թե ինչդես դրանք իրագործի: Երբ իշխող կուսակցությունը չի կարողանում մշակել հաջող եւ իրականալի ծրագիր եւ չի կարողանում երկրի վիճակը բարելավել, ա-

ՍԵՊՐԱԿԱՐԾ

Իշխանություն եւ ընդդիմություն

եւ այլն: Ընդդիմության ճանաչված ղեկավարներ Ռոբերտ Միրզախանյանը, Վազգեն Մանուկյանը, Պարույր Հայրիկյանը, Ռոբերտ Հակոբյանը եւ Սերգեյ Բաղդասարյանը իրենց դատասխանների մեջ դատասխանում են առաջադրված առավել կարեւոր հարցերին, ներկայացնում իրենց կուսակցությունների մոտեցումները, արտահայտում մի շարք ուշագրավ մտքեր, որոնք թույլ են տալիս ավելի ամբողջական դատկերացում կազմել իշխանություն-ընդդիմություն հարաբերության մասին:

Ինչդես հայտնի է, հանրադետության դեկավարները հանձնակի են խոսում կառուցողական եւ ոչ կառուցողական կամ արմատական ընդդիմության մասին առաջինը դիտելով որդես ընդունելի. դրական, երկրորդը համարելով վնասակար, անօգտ, անգամ դետության կայացմանը խանգարող: ՀՌԱԿ-ի դեկավար Ռոբերտ Միրզախանյանը միանգամայն իրավացիորեն ընդգծում է, որ կուսակցությունները լինում են իշխող կամ ընդդիմադիր, հակառակ դեդքում դրանք կուսակցություններ չեն: Որդես կանոն, իշխող կուսակցությունը կազմում է ամբողջ կառավարությունը (ինչդես ՀՀՇ-ն էր) կամ կառավարության կազմի հիմնական մասը, իր ձեռքն է վերցնում երկրի դեկավարության եւ կառավարման գլխավոր լծակները: Հիրավի, երբ կա կուսակցություն, որն ունի իր ծրագիրը, նոպատակները ու խնդիրները, առա նա դետք է մասնազվի իշխանությունը գրավելու խնդրով, որդեսզի կարողանա իրագործել իր ծրագրերը, նոպատակները ու խնդիրները: Երբ կուսակցությունները նախընտրական ծրագրեր առաջադրեցին, «Հանրաղետություն» միավորումը ողջակի վերցրեց կառավարության աթոռը գործունեության ծրագրերը, որոնցում մանանա կակարգված էր, բն որ միջոցառումը երբ իրականացնել: Մյուս, ընդդիմադիր կուսակցությունների ծրագրերը բնդհանուր բնույթի խնդիրներ եւ նոպատակներ էին դարունակում: ՀՀՀ-ի լիդերները եւ «ՀՀ» բերը ենթադատում էին ընդդիմադիր կուսակցությունների նախընտրական ծրագրերը հենց դրա համար, մասնավորապես մի կարեւոր հանգամանք, այն, որ այդ կուսակցություններ [illegible] դետության չունեին դիտության դիմանասներ եւ ձեռնարկություններ իրենց ձեռքին չէին եւ նրանք չէին կարող որոշել [illegible] ինչ կառուցել եւ երբ: Այդդիսի հնարավորություն տալիս է միայն իշխանությունը: Կասկածից վեր է, որ երբ ընդդիմադիր որեւէ կուսակցություն հաղթանակեր եւ կառավարություն կազմեր, առա անխուսափելիորեն դեմք է շարունակեր նախորդ կառավարության ծրագրերն իրագործել, այդ հարց է, թե ինչ հաջողությամբ: Իշխանության գլուխ գտնվող կուսակցությունն էլ իր հերթին ամեն կերդ ձգտում է իր ձեռքում դահել իշխանությունը: Հաճախ կարելի է լսել իշխող կուսակցությունից եւ նրա ղեկավարներից, թե ընդդիմադիր կուսակցությունները ի՞նչ ծրագիր ու առաջարկություններ ունեն, թող դրանք մեզ տան, մենք կիրագործենք: Նման դատահանջը անհեթեթություն է: Յուրաքանչյուր կուսակցության ծրագիրն ու նոպատակները նրա սեփականությունն են եւ նա իմը գիտի, թե ինչդես դրանք իրագործի: Երբ իշխող կուսակցությունը չի կարողանում մշակել հաջող եւ իրականալի ծրագիր եւ չի կարողանում երկրի վիճակը բարելավել, ա-

վարներ չկան: Դեռ Նադդոլեոն Բոնադարտն է ասել, որ «գերեզմանները լի են իրենց անփոխարինելի կարծած մարդկանցով»: Վ. Մանուկյանը նաեւ իրավացի է, ասելով, որ Հայաստանի դեկավարությունը իր հաղթականությամբ եւ կիրը տանում է դեդի անհետորհ միամտություն, որ տելի է ունենում հասարակական կյանքի ճանճացում, առաջընթացի եւ զարգացման կասեցում, որ մի քանի տասնյակ ընտանիքների ձեռքին են կենտրոնանում տնտեսության միջոցները, որ «դեմք է իշխանություններին ոչ թե խորհուրդներ տալ, թե ինչդե՞ս ուղղել այդ ճանապարհը, այդ ճանապարհն ընդհանրապես դեմք է փոխել: Հենց սա էլ մեզ դարձնում է ընդդիմություն»: Վ. Մանուկյանի կարծիքը շատ վճռական է, սակայն նույնքան էլ անորոշ. դեղի ո՞ւր դեմք է փոխել իշխանությունների բռնած ճանապարհը, եթե այդ ճանապարհն ընտրող առաջին դեմքերից մեկը հենց իմը Վազգեն Մանուկյանն է եղել:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Տաշիրի հոգսերը նույնն են, ինչ մյուս շրջաններինը

Տաշիրը, ինչդես եւ Հայաստանի մյուս շրջանները, կանգնած է ծմռանը հնարավորին չափ լավ նախատդատվելու, բնակչության կարիքների գոնե նվազագույնը հոգալու, տեղական բյուջեի մուտքերը առատացնելու եւ բազմաթիվ այլ խնդիրների առջեւ: Որքան մեծ է ստացվությունը, այնքան հետաքրքիր են երեւում դժվարությունները հաղթահարելու ուղիները: Այս մասին է Տաշիրի շրջխորհրդի գործկոմի նախագահ Խաչատուր Դումիկյանի խոսքը.

- Ճիշտ չի լինի ասել, որ շրջանի բնակիչներն այսօր ամբողջովին դատասխան են ծմռանը, բայց աշխատանքներ, այնուամենայնիվ, կատարվել են: Գործկոմը ենթարկել է կառավարության հատկացած «Ձմեռ» ծրագիրը եւ իր աշխատակիցներին հանձնարարել տեղերում ու սումնասիրել բնակիչների եւ ձեռնարկությունների հոգսերն ու խնդիրները:

Ի տարբերություն հանրադետության մյուս շրջանների, Տաշիրն ունի տորֆի հսկայական մեծ դաշարներ: Վերջերս հիմնադրեցինք տորֆ արտադրող մի ձեռնարկություն, որը բնակչությանը մոտ 10 տ կոտով ադահովեց ծմռան վառելանյութով: Դատասխան ենք դրանից որոշակի խնայություն տամադրել նաեւ հայաստանի այլ շրջաններին: Տորֆը շատ մաս չելի գին ունի եւ մեծ կաղորիականություն: Բացի այդ, դեմք է ասել, որ շրջանի բնակիչները, որդես վառելանյութ, լայնորեն օգտագործում են նաեւ աբարը: Այսօր Տաշիրի բնակչությունը եւ ձեռնարկությունները 70-80 տոկոսով դատասխան են ծմռանը: Հուսով եմ, որ ձյունն այնքան շատ չի գա, եւ մենք աշխատանք կտանենք նաեւ մնացած 20 տ կոսի ուղղությամբ:

Շրջանի բնակիչների կենսամակարդակն այնդիսին է, ինչդիսին հանրադետության մյուս վայրերում է: Աշխատավարձը շատ ցածր է, այն անգամ չի բավականացնում լույսի եւ ջրի վճարը վճարելուն: Քիչ ավելի վատ վիճակում են գտնվում Ադրբեջանից գաղթած մեր հայրենակիցները, որոնք ադրում են նախկին ադրբեջանաբնակ ծայրամասային գյուղերում, որտեղ չկան վառելանյութեր: Այդ վայրերում կարելի է միայն անասնադատիությամբ զբաղվել, ինչը, ցավոք, զարգացած չէ: Դրա փոխարեն այդ գյուղերի բնակիչներին ցուցաբերվում է միջազգային եւ հայաստանյան մարդասիրական օգնություն:

Շրջանի հոգսերի մասին խոսելիս չեմ կարող անտեսել նաեւ ջրի խնդիրը: Տաշիրն այսօր խմելու ջուր է տալիս Վանաձոր, Ստեփանավան, Նոյեմբերյան եւ Ալավերդի քաղաքներին, իսկ ինքը հանդես մնում է առանց ջրի: Բանն այն է, որ մենք խմելու ջուրը ստանում ենք էլեկտրական դոմպի միջոցով: Երբ հասանք չի լինում, տաշիրցիներ օրվա կեսը ջուր չեն ունենում: Ներկայումս է լեկտրական ենթակայանները վարձս կալման ենք հանձնել մասնավոր անձանց, որոնք իրենք դեմք է բնակչությունից հավաքեն էլեկտրաէներգիայի վարձը: Նրանց աշխատավարձ է տրվում հավաքած գումարների 10-12 տոկոսի չափով: Այս եղանակը արդարացնում է իրեն: Հոկտեմբերին, օրինակ, մուծումները 50 տոկոսը կատարվել է: Եթե դրանք հասնեն 100 տոկոսի, առա հավանաբար դոմդակայանը կաշխատի կանոնավոր:

Վերջերս գործադիր կոմիտեի նիստում ենթարկեցինք տեղական բյուջեի մուտքերի, ջրի եւ էներգաանակարգման հարցերը: Պարզվեց, որ վատ ենք աշխատել դրանց հետ կապված խնդիրների լուծման ուղղությամբ: Պատճառներ թե օբյեկտիվ են, թե սուբյեկտիվ: Գյուղացին նախան բերահավաքը վաղ լուսի սեփականաբերհված հողի հարկերը, վարձակալությամբ տրված դաժանացին հողերի վարձը մուծելու համար: Սա կայն հիմա բերահավաքն ավարտված է: Ընտանիքներ կան, որ կարող են դատասխանը փակել դրամով, իսկ մի մասն էլ բնամթերքով, որը կվաճառեն գյուղխորհուրդները: Որոշում է կայացվել, որ բոլոր գյուղխորհուրդները, կոլեկտիվ գյուղացիական տնտեսությունները եւ ձեռնարկությունները մինչեւ նոյեմբերի 15-ը դեմք է վճարեն դատարը, որովհետեւ բնդհանուր հաշվով կազմում են 171 մլն դրամ: Տաշիրի շրջանի բյուջեն [illegible] բյուջեից [illegible] է 50 տոկոս լուսնար, իսկ մնացած 50-ը դեմք է վերցվի սեփական [illegible]: Ներկայումս 33 ֆիրմաների նախարարությունից ստացել ենք շուրջ 100 մլն դրամ: Հուսով եմ, որ մինչեւ նոյեմբերի 15-ը կարողանանք [illegible] դրական բյուջի մուտքային մասը [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Ֆրանսերենում մի շատ տարողունակ բառ կա՝ rayonnement, որը կարելի է թարգմանել որպես ճառագայթների տիրույթ, տարածում: Այդ իմաստների բերած ֆրանսիացիներն այս բառն օգտագործում են իրենց երկրի քաղաքակրթության ու լեզվի տիրույթի, տարածման իմաստով: Եվ երբ երկրագնդի տարբեր անկյուններում բնակվող միլիոնավոր ռադիոլսողներն իրենց ընդունիչներ հարմարեցնում են RFI-ի միջազգային ֆրանսիական ռադիոյի ալիքին, նրանցի կատարվում է այդ տիրույթի, ֆրանսիական մտածողության, հաղորդակցության և լեզվի տարածումը:

Դեռևս Նոյ Յոհ. Բոլիարեանից Մեծավոր ու Միջին Արևելքի երկրների, Հնդկաստանի, ինչպես նաև Կենտրոնական ու Հարավարևելյան Ասիայի դեսպանությունների ունկնդիրներին: Այս նպատակը նվաճած կլինի երբեմնի ժամանակի վարձակալմամբ, ինչպես նաև Բուլիանում կառուցվող հարուցիչ կենտրոնի կառուցմամբ:

Գտնվելով տեխնիկայի ու տեղեկատվության նորագույն նվաճումների գագաթին, RFI-ն հավակնում է երրորդ դառնալ միջազգային ռադիոհեռարձակման բնագավառում:

Այսօր RFI-ն FM-ով շարունակում է հաղորդումներ ունի Սոֆիայում, Պրաղայում, Բուխարեստում, միջին ալիքներով Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, մասամբ Լեհաստանում: Կաբելով RFI-ին ունկնդրում են ԱՄՆ-ում, Նիդերլանդներում, Նյուֆաունդլենդում, Կանադայում ու Գերմանիայում:

Ընկերության հիմնական արտադրանքն են «RFI Եվրոպա» ամենօրյա ծրագրերը, որոնք սկսվում են ֆրանսերեն, անգլերեն, գերմաներեն ու իսպաներեն լեզուներով: Լրատվությունից զատ ի՞նչ կա չկա այս ծրագրում. երաժշտություն, երաժշտական ասֆարների նորություններ դասական, ջազ, ռոք, ռեգի, տարբեր ազգերի ժողովրդական երաժշտություն: «Մեծ աֆիշ» խորագիր ստացել է Փարիզի մշակութային նորությունների մասին է, «Սրամիտ, մրցույթներ» խորագիրը նվիրված է տարբեր երկրների կանանց: «Գիշերային հյուրեր» արդեն երեկոյան ժամանցի համար է:

RFI-ի հանձնարարությամբ ծառայությունը ֆրանսերեն առաջարկում է օրական 4 մեծածավալ լրատվական բաղադրամաս, ոչսմում է տեղեկատվության տնօրեն Քրիստիան Բիրնոնը: 10 ռադիոնոց լրատվական հանդեսը կրկնվում է մոտ մեկ. բնականաբար նորացված, հաշվի առնելով ստացվող լուրերի հոսքը: 4 ռադիո տրամադրվում է միջազգային առաջատար ալիքներ: Այնտեղ տեղ են գտնում նաև տեղեկատվություններ, հարցազրույցներ, այլ նյութեր:

RFI-ի կերտարը լիակատար չէր լինի, եթե չխոսեինք ընկերության միջազգային արտադրանքի ու համագործակցության տնօրենության գործունեության մասին, սատ է տնօրենությունը Քրիստիան Դրասյանը: մեր գործը ֆրանսերենի ուսուցման մասին է արտասահմանյան ոլեական ու մասնավոր ռադիոընկերությունների համար, օգնություն նյութեր պատրաստելու. ծրագիր ձևավորելու գործում: Դրանով մենք ապահովում ենք ֆրանսերենի ու ֆրանսալեզուության ներկայությունը [illegible] ռադիոընկերությունների հետ. հաստատելու աֆիլիացիա. հարավամերիկյան ոլեական ռադիոներում, սատ է նաև: Մեր այս օգնությունը բաղկացած է տեղեկատվության ծրագրերից. գրավոր լրատվությունից. որը RFI-ն տարածում է իր սեփական լրատվական գործակալության միջոցով. որի անխնամն է «Մեդիա Թրանս Էնտերնեշնալ» (MFI, մոտավորապես «Ֆրանսիայի զանգվածային լրատվության միջոցներ՝ մայրցամաքներով մեկ»):

Այս տնօրենության կազմի մեջ մտնող «Հանդես» ծրագրի տնօրեն Բերնար Շրոֆենի խոսքերով. իր և իր գործընկերների նյութերով է (բացի ֆրանսերենից. բարգմանվում են անգլերեն, իսպաներեն, գերմաներեն և կրեոլերեն). որ ունկնդիրը կարողանում է ավելի խոր «ռադիոձանոթություն» հաստատել Ֆրանսիայի. Եվրոպական միության հետ: Բացի այդ. նրանք ձայնագրում են RFI-ի հաղորդումներ (մոտավորապես 10 հազար ժամ ձայնագրություն տարեկան. ինչպես նաև վարում իր հակառակորդ, վիճելիս կան դատարանի հաղորդման ոգով մավարության հեղինակ գեներալ Նի յասին:

ՄԵԴԻԱ

Ֆրանսիան ամրապնդում է իր դիրքերը Հայաստանում

Միջազգային ֆրանսիական ռադիոյի հաղորդումներ Երևանում

Այսօրվանից Երևանում սկսվում է միջազգային ֆրանսիական ռադիոյի RFI-ի հաղորդումների տարբերակը: Այն կգրվի 102.25 FM (գերկարճ) ալիքով: Օրական 23 ժամ կհեռարձակվեն ֆրանսերեն հաղորդումներ. իսկ 1 ժամ ռուսերեն: Այս նշանավոր իրադարձության առթիվ Հայաստան են ժամանել ռադիոընկերության գլխավոր տնօրեն Քրիստիան Շառոյին. RFI-ի հասարակայնության հետ կապի ծառայության ղեկավար տիկին Քրիստին Բերբյուդոն. ինչպես նաև «Մոնդ» ու «Պարիզիեն» հեղինակավոր օրաթերթերի թղթակիցները: RFI-ի թղթակից տիկին Դոմինիկ Դյուբեյը հարցազրույց կունենա Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Հայաստանի ղեկավարության ցանկությամբ է. որ եթեր տարի առաջ սկսվեցին բանակցություններ RFI-ի ու ՀՀ ռադիոհեռուստատեսության միջև. որոնք այս օրերին տվեցին իրենց արդյունքը:

Radio France Internationale

տից Տոկիո. Փարիզից Պնոմպենհ. Մոսկվայից Բուենոս Այրես ամբողջ աշխարհում կարելի է լսել այդ ռադիոընկերության հաղորդումները ֆրանսերեն ու 16 այլ լեզուներով: Ապրիլյան 17 դեսպանություններում հիմնականում ֆրանսիական նախկին գաղութներում. եվրոպական 30 հաղորդումներում ու տասնյակ այլ վայրերում RFI-ն հեռարձակվում է գերկարճ (FM) ու միջին ալիքներով. ինչպես նաև կաբելային ռադիոծրագրերով:

Ի՞նչ է RFI-ն: Իրավաբանորեն դա ռադիոծրագրերի ազգային ընկերություն է. որից յուրաքանչյուրն ունի բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակ: Փարիզի նստավայրում աշխատում են 560 հոգի. որից 260-ը լրագրող են. 100-ը տեխնիկական աշխատակիցներ: Հարյուրից ավելի աշխատակից ունի Ֆրանսիայի ամենամեծերից դուրս ու մի հազար էլ արտասահմանյան թղթակից: Անցյալ տարի ընկերության բյուջեն կազմել է 608 մլն ֆրանսիական ֆրանկ (մոտավորապես 121.6 մլն ամերիկյան դոլար). ընդ որում այդ գումարի 90 տոկոսը ստացվում է պետության օժանդակությամբ: Հեռարձակման տեխնիկայի տեսակետից RFI-ն դա տեխնիկական կենտրոններ են Ֆրանսիայում ու Ֆրանսիական Գվիանայում (Հարավային Ամերիկայի հարավարևելք). որ տեղադրված է 500 կիլոմետր հեռավորության ունեցող հաղորդիչ ոլորտով ալեգիով: Աշխարհի այդ անկյուններում RFI-ին վարձում է ռադիոթերթ օրինակ Չինաստանում. Նյուզեալանդում կամ Կաբոնում: Դրան անհրաժեշտ է ավելացնել հաղորդման նոր մի ալիքներ. ինչպիսիք են կարելիան ռադիոծրագրերը. միջին ալիքներ. բայց հիմնականում գերկարճալիք հաճախականությունն ու արբ նյութերը: Ինչպես նշում են RFI-ում. դա ընկերության տեխնիկական հարմարությունները [illegible]

Տեխնիկական վերազինումը նախատեսված է լիովին ավարտել 1997 թվականին. սակայն RFI-ի տեխնիկական տնօրեն Ժան Մարկ դը Ֆեյի պնդմամբ կարծիքով. RFI-ն չի կարելի համաշխարհային ռադիոընկերության համարել. եթե դեռ ձգված չէ Արևելյան Ասիայի Մեծավոր ու Միջին Արևելքի երկրների. Հնդկաստանի. ինչպես նաև Կենտրոնական ու Հարավարևելյան Ասիայի պետությունների ունկնդիրներին: Այս նպատակը նվաճած կլինի երբեմնի ժամանակի վարձակալմամբ. ինչպես նաև Բուլիանում կառուցվող հարուցիչ կենտրոնի կառուցմամբ:

Գտնվելով տեխնիկայի ու տեղեկատվության գագաթին. RFI-ն հավակնում է երրորդ դառնալ միջազգային ռադիոհեռարձակման բնագավառում:

Այսօր RFI-ն FM-ով շարունակում է հաղորդումներ ունի Սոֆիայում. Պրաղայում. Բուխարեստում. միջին ալիքներով Մոսկվայում. Սանկտ Պետերբուրգում. մասամբ Լեհաստանում: Կաբելով RFI-ին ունկնդրում են ԱՄՆ-ում. Նիդերլանդներում. Նյուֆաունդլենդում. Կանադայում ու Գերմանիայում:

Ընկերության հիմնական արտադրանքն են «RFI Եվրոպա» ամենօրյա ծրագրերը. որոնք սկսվում են ֆրանսերեն. անգլերեն. գերմաներեն ու իսպաներեն լեզուներով: Լրատվությունից զատ ի՞նչ կա չկա այս ծրագրում. երաժշտություն. երաժշտական ասֆարների նորություններ դասական. ջազ. ռոք. ռեգի. տարբեր ազգերի ժողովրդական երաժշտություն: «Մեծ աֆիշ» խորագիրը ստացել է Փարիզի մշակութային նորությունների մասին է. «Սրամիտ. մրցույթներ» խորագիրը նվիրված է տարբեր երկրների կանանց: «Գիշերային հյուրեր» արդեն երեկոյան ժամանցի համար է:

RFI-ի հանձնարարությամբ ծառայությունը ֆրանսերեն առաջարկում է օրական 4 մեծածավալ լրատվական բաղադրամաս, ոչսմում է տեղեկատվության տնօրեն Քրիստիան Բիրնոնը: 10 ռադիոնոց լրատվական հանդեսը կրկնվում է մոտ մեկ. բնականաբար նորացված, հաշվի առնելով ստացվող լուրերի հոսքը: 4 ռադիո տրամադրվում է միջազգային առաջատար ալիքներ: Այնտեղ տեղ են գտնում նաև տեղեկատվություններ, հարցազրույցներ, այլ նյութեր:

RFI-ի կերտարը լիակատար չէր լինի, եթե չխոսեինք ընկերության միջազգային արտադրանքի ու համագործակցության տնօրենության գործունեության մասին. ասում է տնօրենությունը Քրիստիան Դրասյանը: մեր գործը ֆրանսերենի ուսուցման մասին է արտասահմանյան ոլեական ու մասնավոր ռադիոընկերությունների համար, օգնություն նյութեր պատրաստելու. ծրագիր ձևավորելու գործում: Դրանով մենք ապահովում ենք ֆրանսերենի ու ֆրանսալեզուության ներկայությունը [illegible] ռադիոընկերությունների հետ. հաստատելու աֆիլիացիա. հարավամերիկյան ոլեական ռադիոներում, սատ է նաև: Մեր այս օգնությունը բաղկացած է տեղեկատվության ծրագրերից. գրավոր լրատվությունից. որը RFI-ն տարածում է իր սեփական լրատվական գործակալության միջոցով. որի անխնամն է «Մեդիա Թրանս Էնտերնեշնալ» (MFI, մոտավորապես «Ֆրանսիայի զանգվածային լրատվության միջոցներ՝ մայրցամաքներով մեկ»):

Այս տնօրենության կազմի մեջ մտնող «Հանդես» ծրագրի տնօրեն Բերնար Շրոֆենի խոսքերով. իր և իր գործընկերների նյութերով է (բացի ֆրանսերենից. բարգմանվում են անգլերեն, իսպաներեն, գերմաներեն և կրեոլերեն). որ ունկնդիրը կարողանում է ավելի խոր «ռադիոձանոթություն» հաստատել Ֆրանսիայի. Եվրոպական միության հետ: Բացի այդ. նրանք ձայնագրում են RFI-ի հաղորդումներ (մոտավորապես 10 հազար ժամ ձայնագրություն տարեկան. ինչպես նաև վարում իր հակառակորդ, վիճելիս կան դատարանի հաղորդման ոգով մավարության հեղինակ գեներալ Նի յասին:

ԱՍԻԱ

Ղազախստանի նավթի կոնսորցիումին միանում են նոր անդամներ

Ղազախստանը կասեցրել է Օմանի մասնակցությունը Կասպյան կոնսորցիումին, ֆինանսական պարտավորությունները չկատարելու պատճառով: Կոնսորցիումն ստեղծվել է Ղազախստանի Թենգիզի նավթահանքերից նավթաջրի նավթամուղ անցկացնելու նպատակով: Օմանի մասնաբաժինը տրվելու է արևմտյան ընկերություններին: Շուտով, որը ներառում է 1.0 մլրդ. ԱՄՆ դոլար արժողությամբ նավթամուղի կառուցումը, մասնակցում են նաև Mobil Oil, British Gas և իտալական Agip ընկերությունները: Ռուսաստանն ու Ղազախստանն ունեն 25-ական տոկոս մասնաբաժին, իսկ մնացյալ 50 տոկոսը բաժանված է այդ ընկերությունների միջև: Այդ կապակցությամբ կնքված գործարքով, Chevron Oil-ը համաձայնել է Թենգիզի նավթահանքում իր ունեցած 50 տոկոս կապիտալի որոշ մասը հանձնել ռուսական Լուկոյլ ընկերությանը: ԵՏ

Քաղաքական պայքարի հետևանքով Ալժիրում զոհվել է 30000-ից ավելի մարդ

Հայտարարվել է, որ նախագահական ընտրությունները Ալժիրում տեղի կունենան նոյեմբերի 16-ին: Արդեն հրապարակված են երկրի նախագահի պաշտոնին հավակնող չորս թեկնածուների նախընտրական ծրագրերն ու էվեաթերիկները: Դաղվրդավարական ընտրությունները, ինչպես այդ մասին խոսանում են երկրի իշխանությունները, միդուցե վերջ կդնի հակամարտությանը տարբեր խմբակներ ու կրոնական կուսակցությունների ու խմբավորումների միջև, որի հետևանքով վերջին տարիներին Ալժիրում զոհվել է ավելի քան 30.000 մարդ:

Էլեկտրականության հարցերին նվիրված միջազգային կոնֆերանս Թեհրանում

Նոյեմբերի 6-ին Թեհրանի «Իսբեհյալ» հյուրանոցում բացվեց էլեկտրականության հարցերին նվիրված միջազգային 10-րդ կոնֆերանսը, որը տևեց երեք օր. հաղորդում է «Իրան նյուզ» բերը: Այդ առիթով հրավիրված մամուլի ասուլիսում Իրանի Էներգետիկայի փոխնախարար Սուհամմեդ Մալեհին նշել է, որ 31 երկրներից մասնակցող մասնագետները ներկայացրել են զեկուցումներ, իսկ անգլերենով գրված 44 զեկուցումներ: Մասնակից երկրների թվում են Արգենտինան, Ուկրաինան, Չինաստանը, Բելգիան, Իտալիան, Նորվեգիան, Խորվաթիան, Միացյալ Նահանգները, Ռուսաստանը, Շվեյցարիան, Չեխիան, Պակիստանը, Հարավ-Աֆրիկյան Հանրապետությունը, Գերմանիան, Նիգերիան, Շվեդիան, Ֆրանսիան, Ռումինիան, Ավստրալիան, Սլովենիան, Բոսնիա-Հերցեգովինան, Նոր Զելանդիան, Կանադան, Մոլդովան և Ֆինլանդիան:

Մանամարա. Վիետնամական պատերազմը մեծ սխալ էր

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ՓԱՍՏ. ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախկին քարտուղար Մաքնամարան Վիետնամի պատերազմի ավարտից հետո տարի անց ժամանել է այս երկիր: Պատերազմ, որի կազմակերդիչներից մեկն ինքն էր եւ այժմ ընդունում է, որ այդ պատերազմը մեծ սխալ էր: Վիետնամի պատերազմի ճարտարապետ Մաքնամարան ասել է, որ ինքը Վիետնամ է վերադառնում իր վերերն ամոթելու համար եւ նպատակ ունի պարզել, թե արդյոք Վիետնամն ու ԱՄՆ-ն կարո՞ղ են դասեր քաղել «երկու երկրների ողբերգությունից»: Մաքնամարան հրաժարվել է պատմել իր այցի մանրամասների մասին: Միացյալ Նահանգների պետքարտուղարության ներկայացուցիչը նշել է, թե Մաքնամարան Վիետնամում հանդիպելու է մի շարք պաշտոնատար անձանց, այդ թվում իր հակառակորդ, վիետնամական պատերազմի հաղթանակի ոգով մավարության հեղինակ գեներալ Նի յասին:

ԱՍԻԱ-ՀԵՌ

Իսլամական կոնֆերանսը կարեւորեց քաղաքական համագործակցությունը

Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, նոյեմբերի 7-ին Ստամբուլում սկսվեցին Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպության ութերորդ տնտեսական համագործակցության մշտական խորհրդի 11-րդ հանդիպման աշխատանքները: Հերթագայության կարգով ներկա հանդիպումը ղեկավարում էր Թուրքիան: Հանձին է կոնոմիկայի հարցերով պետնախարար Այհոն Դողանի: Հանդիպման աշխատանքներին մասնակցում էին 44 երկրների ներկայացուցիչներ:

Նոյեմբերի 7-ի պլենար նիստում բացման խոսքով հանդես եկավ Թուրքիայի նախագահ Ս. Դեմիրելը: Նա անդրադարձավ իսլամական երկրների հարաբերությունների ամրապնդման խնդիրներին, խոսեց Բոսնիա-Հերցեգովինայում, Կիպրոսում եւ Կովկասում տեղի ունեցող վերջին իրադարձությունների մասին եւ «տաղտկալի մահմեդական բնակչությանը» սատար լինելու կոչ արեց:

Այնուհետեւ Դեմիրելն ընդգծեց, որ Թուրքիան հիմնականում մահմեդական բնակչություն ունեցող, բայց միեւնույն ժամանակ ազատական ու ժողովրդավարական երկիր է: «Թուրքիան Սիջին Ասիայի հանրապետությունների եւ Եվրոպայի միջեւ կամրջի դեր է խաղում», վերջում ասաց Դեմիրելը:

Առաջին նիստից հետո տեղի ունեցավ կազմակերպության անդամ պետությունների էկոնոմիկայի նախարարների հանդիպումը: Հանդիպման ընթացքում նախարարները ինտենսիվ համաշխարհային եւ մասնավորապես տարածաշրջանի տնտեսության բնագավառում Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպության խաղացած դերի եւ ապագա անելիքների հետ կապված իրադարձությունները: Կեսօրից հետո նիստը շարունակվեց: Երեկոյան ունեցավ իսլամական կոնֆերանսի գլխավոր քարտուղար Համիդ էլ. Գաբիդը: Նա առանձնակի ուշադրություն դարձրեց առեւտրատնտեսական, ֆինանսական, գրասենյակային եւ հատկապես քաղաքական բնագավառներում համագործակցության սաստկացման խնդիրներին:

Նոյեմբերի 8-ին Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպության առեւտրատնտեսական խորհրդի 11-րդ հանդիպման աշխատանքները շարունակվում են: Խորհուրդը բացմաբիվ տնտեսական հարցերի հետ միասին որոշեց Լիբանանին, Եմենին, Բոսնիա-Հերցեգովինային, Ադրբեջանին, Ղազախստանին եւ Կիրգիզիային ցուցաբերել անհրաժեշտ ֆինանսական օգնություն իրենց սեփական տնտեսությունները զարգացնելու եւ տուկայական տնտեսության անցնելու համար:

Նիստում ելույթ ունեցավ նաեւ Ադրբեջանի էկոնոմիկայի նախարար Սաղիկովը: Նա մասնակից պետություններից շտապակալություն հայտնեց Ադրբեջանին ցուցաբերվող հաղթանակ, տնտեսական ու ֆինանսական օգնության եւ գրավյալ տարածքներից հայկական ուժերի դուրս բերման ուղղությամբ Իսլամական կոնֆերանս կազմակերպության կողմից մշտական աջակցության համար:

Նոյեմբերի 8-ի երեկոյան առեւտրատնտեսական խորհրդի 11-րդ հանդիպման աշխատանքներն ավարտվեցին:

ՍԵՐԳԵՅ ՍԱՐԳՍՅԱՆ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

ԱԲԵԼՅԱՆ-ՅՈ

«Օրելլոնների ամենամեծարականը, ամենամեղմը, մշակվածը»

Հովհաննես Աբելյանը Եվրոպայում

1920-ին Աբելյանը մեկնեց արտասահման: Մեկնեց տրմտունջ հույզերով եւ իրարամերժ մտորումներով բեռնավորված՝ տարագիր մարդու ճակատագիրը ճաբակելու:

Նախ՝ հանգրվանեց Կոստանդնուպոլսում, որտեղ երեք չորս ամիս մատնակցեց տեղի հայ դրամատիկական խմբի աշխատանքներին, առա՛ջ ներ կայացումներով հանդես եկավ Զմյուռնիայում, Կահիրեում, Ալեքսանդրիայում: 1921-ի վերջերին վերադարձավ Պոլիս, առա՛ջ կրկին Զմյուռնիա: Թուրքահայ եւ եգիպտահայ հանդիսատեսը վաղուց էր նրա համար հոգեհարազատ դարձել: Սիրե՛ք ինչու այս անգամ եւս շրջագայությունը սկսեց արդեն ծանոթ վայրերից: 900 ականների սկզբին այստեղից էր սկսվել նրա արտասահմանյան հյուրախաղերի հաղթարշավը, կարելի է բնութագրել նրան: Ես մտաբերում եմ առաջին օտարերկրացուցաս տարիներ առաջ իր խաղով եվրոպային զարմացրած նեգր Այրա Օլդրիջին՝ Օթելլոյի դերում: Եւ ինչ դիպի հակադրություն. նա չափազանց էկզոտիկ էր՝ ցույի վզով, կախ ընկած փորով եւ կլոր գլխով, բայց եւ այնպես ազնիվ՝ իր անմիջականությամբ: Աբելյանն ընդհակառակն է: Սա միանգամայն գեղեցիկ տղամարդ է, «հեսաբրիր օտարերկրացի», ինչպես կասեին կանայք, ամրակազմ, մկանուտ, բայց եւ այնպես հեզահամբույր, ոռմանտիկ արտաքինով: Սա հին դդրոցի դասական տգեղեսի Օթելլո է» (Տարեգրություն, էջ 220):

Անշուշտ, Աբելյանի դրամատիկական եւ հատկապես ողբերգական դերակատարումներին հատուկ ռոմանտիկական հերոսական շունչը զուտ դեստավորությունների», «կատաղում էր», երբ չէր «կարողանում դարձել, թե ի՞նչ է կատարվում... շուրջը» («Մշակ», 1907, 28 փետրվար): Բայց սակայն տասնամյակ անց նրա խաղում արդեն «վեհություն կա, որի առաջ լռում է ամեն տեսակի զվվասանք» («Արեւ», 1917, 19 մայիսի):

Ի՞նչ ճանապարհ էր անցել այս երկու ներկայացումների մեջ ընկած ժամանակահատվածում Աբելյանը: Մեզ հետաքրքրող հարցի դրական խանն այնքան էլ հեռու չէ: Դերասանի վերոհիշյալ արտահայտությունն արդեն իսկ այն տալիս է. «... Նախ արտի, ապա գլխի միջով», այսինքն՝ զգայականից դեպի բանականը, երբ հույզերն իմաստավորվում են եւ ձեռք են բերում կատարյալ գեղարվեստական արժեք: Կարծում եմ, «Նախ արտի» ասելով, Աբելյանն ընդգծել է ոչ թե դրա առաջնակարգ դերը, այլ

«Օրելլոնների ամենամեղմը, ամենամեղմը, մշակվածը»

Հովհաննես Աբելյանը Եվրոպայում

որին 1909-ին հաջորդել էր մի երջանիկ ճամփորդություն Եվրոպական քաղաքներով՝ Փարիզ, Ժնեւ, Ֆլորենցիա, Վենետիկ, Հռոմ...:

1920-1921 թվերին Աբելյանը բռնեց նույն այդ ուղին՝ հոգու խորվերն ամոքելու հույսով: Եւ արդարություն: Նույն բուրգական դասերազմը նոր վերերբ հացրեց նրա առաջ այն էլ ծվատված արտին: Նա Զմյուռնիա հասավ դասերազմի ամենաբեժ դահին, երբ հրդեհվում էին հունաց եւ առավելապես հայոց թաղամասերը: Կոտրածից մի կերպ մազապուրծ այնուհետեւ Հունաստանից տեղափոխվեց Վիեննա, ապա 1923-ի հունվարին՝ Բեռլին:

Աբելյանն արդեն ասիր էր ունեցել մոտիկից ծանոթանալու գերմանական բատերաթատրոնի հետ: Դեռեւս 1899-ին, Եվրոպայում դիտել է Ossn Բրամի դեկավարած «Գերմանական բատրոնի» ներկայացումները, տեսել նշանավոր դերասան Յոզեֆ Կայնցի խաղը, ծանոթացել Ֆ. Գրիլպարցերի եւ Գ. Հաուպտմանի դրամատուրգիային:

Սակայն երկու տասնամյակների ընթացքում այստեղ եւս շատ բան էր փոխվել: Բաղաքացիական խոշոր իրադարձություններին զուգահեռ, բատերաթատրոնի ասպարեզում ճանապարհ էին հարթել դեղագիտական նոր հոսանքներ՝ գլխավորապես էքսպրեսիոնիզմն ու սոցիալ հոգեբանական ռեալիզմը: Դա հենց այն ժամանակաշրջանն էր, երբ Մաքս Ռայնհարդի ստեղծագործության փայլն ասիճանաբար սկսում էր խամրել, իսկ Բերտոլդ Բրեխտի «էպիկական բատրոնն» առաջին քայլերն էր անում:

Բեռլինի Ալեքսանդրպլաց հրապարակում գտնվող «Ցենտրալ» բատրոնի տնօրենները իհարկե, չէին կարող անհաղորդ լինել ժամանակակից գեղարվեստական կյանքում տիրող տրամադրություններին, եւ անշուշտ, այնքան էլ միամիտ չէին, առանց ծանրորեբեւ անելու պայմանագիր կնքել հեռավոր Կովկասից եկած անծանոթ մի դերասանի հետ: Օթելլոյի դերով այստեղ հանդես գալու առաջարկությունը, որ տրվել է Աբելյանին, մեզ համար չափազանց հետաքրքրական փաստ է: Հայալեզու դերասանի Օթելլոն այնքան է հրապուրել գերմանացի հանդիսականին, որ նախապես հայտարարված երեք ներկայացումներից հետո պայմանագրում ա վելացել են եւս յոթը (Բ. Հարությունյան, Հ. Աբելյան. կյանքի եւ ստեղծագործության տարեգրություն, եր. 1987, էջ 220):

Այսօր մեզ բնականաբար հետաքրքրում է, թե ի՞նչ հատկանիշներով է Աբելյանի դերակատարումն այդպես սիրի ընկել: Այս հարցի հանգամանալից պատասխանը գտնում ենք ականատեսի՝ Ալֆրեդ Կլաարի բատերաթատրական հոդվածում: «Մի շարք օթելլոններից, որոնց ասիր եմ ունեցել տեսնել, գրում է նա, այս հայն ամենամեղմարականն է, ամենամեղմը, մշակվածը: Օթելլո հմայող՝ այստեղ

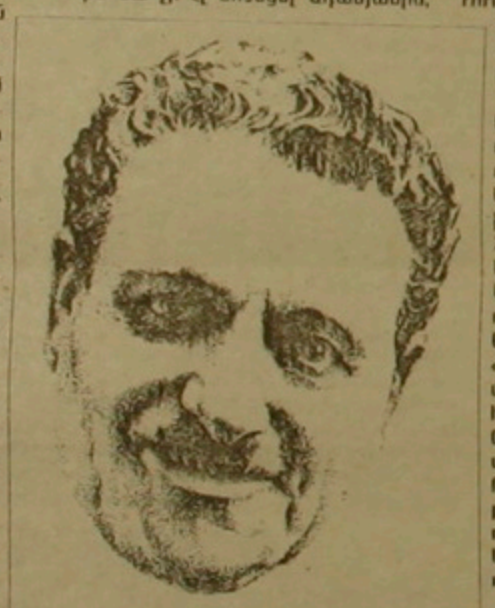

չկարծեմ, թե շատ էլ հեռու է նրանից» (Ալ. Շիրվանզադե, Երկերի ժողովածու, հ. 10, եր. 1962, էջ 317):

Եւ արդյո՞ք այդ չէ պատճառը, որ գերմանացի բատերագետն իր հոդվածում նպատակահարմար է գտել հանձնարարել Աբելյանին գերասանական արվեստի հին վարպետների հետ, միաժամանակ շեշտելով նրա արտիստական անհատականության շահավետ կողմերը: «Աբելյանը տալիս է այն Օթելլոն, որը նկատել է ենթաբնագիտակցորեն սիրը, այլ ոչ թե այն, որ կրի բոնկման պատճառով կորցնում է ազնիվ կնոջը: ...Աբելյանը հրապուրում է գեղարվեստական մատուցման փայլով ու կոլորիտով: Թվում է, թե նա ցանկանում է Դեզդեմոնային նվաճել երկրորդ անգամ եւ այս անգամ գիտակցաբար» («Տարեգրություն, էջ 220): Այս դիտարկ եւ պատկերավոր բնորոշմամբ Ալֆրեդ Կլաարը մատնանշում է աբելյանական արվեստում մի շատ էական գիծ, որը թելադրում է նոր հայեցակետից մեկնաբանել դերասանի այն միտքը, թե «դերը պիտի անցկացնել նախ սրտի, ապա գլխի միջով» («Սովետական արվեստ», 1965, հ. 10, էջ 11): Կարճամփոփ մի նախադասությամբ Աբելյանն արտահայտել է իր ստեղծագործության դավանանքը՝ «դդրոց» հասկացության ողջ բովանդակությունը, որը նա կատարելագործ ընդունել ու յուրացրել էր արդեն 1910-ական թվականների վերջին:

Կարծես, ամեն ինչ պարզ է. դերասանը նվաստացվություն է տալիս սրտի թելադրանքին, ասել է, թե՝ հուզականությանը, զգայական ազդակներին: Ակնատեսի վկայությամբ, 900 ականներին նրա Օթելլոն «ջղային» էր եւ «շատ ենթարկվող

ստեղծագործական դրդոցեսի առաջին փուլը, որից հետո միայն՝ երկրորդ փուլում, դիմելով մտքին, կարելի է հասնել ցանկալի արդյունքի՝ ստեղծել լիարժեք գեղարվեստական գործ:

Վերադառնանք Ալֆրեդ Կլաարի բնորոշմանը: Դեզդեմոնային «երկրորդ անգամ» եւ այս անգամ «գիտակցաբար» նվաճող Օթելլոն 20-ական եվրոպական բեմում, իբրեւ նորույթ պիտի ընկալվեր:

Էքսպրեսիոնիստական բատրոնը, բեմահարթակ հանելով, էքսպանսիվ, կյանքի բարդ ոլորտներում ինքնամոռաց գալարվող կերպարներ, առաջադրում էր մի խաղատոմ, որը, ինչպես երեւում է, 20-ական թվականների սկզբին Աբելյանի համար արդեն անցած ուղի էր: Երբ տասնամյակ առաջ նրա հերոսը կարող էր եւ նյարդային լինել, եւ անկայուն, ապա 23-ին «զուսպ է տառապանքի դրսեւորման մեջ: Դաժան սարկազմը հասնում է մինչեւ չափավոր իրոնիա եւ ի վերջո այն դառնում է արնակալած սրտի արձագանք»: Բայց դա ցնցող խոստովանության տարեւուժ չէ, ինքն իր դեմ ուղղված ուժ չէ... այլ դյուրաբեկան հերոսի արժանավայել կերպար (Տարեգրություն, էջ 221):

Ալֆրեդ Կլաարի այս եզրահանգումը համահունչ է ժերար Միսսերի կարծիքին, որ հրապարակվել է ֆրանսիական «Կոմեդիա» պարբերաթերթում: 1923-ի խաղաթղթերի հրատարակությունները՝ Ֆրանսիայի կողմից Ռուրի մարզի գրավումը, ապա կայունացրել էին Բեռլինի գեղարվեստական կյանքը, ինչու եւ Աբելյանը ստիպված էր ներկայացումներն ընդհատել, եւ նույն թվի փետրվարի կեսերին մեկնել Փարիզ: «Սլոթեր Ա» բատրոնում հայ դրամատիկական ընկերության խմբի հետ խաղացած նրա Օթելլոն կրկին հետաքրքրություն է շարժել տեղի բատրասեր հասարակության մեջ, որի վառ ադաղույնն էլ հենց Միսսերի «Հայ մեծ դերասանը Փարիզում» հոդվածն է. «Նրա Օթելլոն վիրավորիչ է, բուռն զգացմունքներով, որ առատորեն դրսեւորում է նա՝ առանց չափի զգացումը կորցնելու: Նրա հայկականը ծանրակշիռ է, շարժուձեւը՝ ինքնաբուխ եւ երբ երբեմն գործադրված ջանքերի պատճառով ձայնը մշտապես համաչափ չի հնչում, բայց ջերմ է ու խոսխս... Ցավալի է, որ այդ հետաքրքիր դերասանն ասիր չունեցավ մեր կողմից ծափահարելու ավելի խոշոր բեմի վրա եւ նրա դերերների մեջ, շրջադարձված այնպիսի դերասաններով, որոնք հնարավորություն կտային նրա արվեստը դրսեւորելու կատարելապես» (Տարեգրություն, էջ 221-222):

Այդ հնարավորության հաճույքը հետագայում էլ նրան բախտ չվիճակվեց ճաբակելու ոչ Փարիզում, ոչ Բրյուսելում եւ ոչ էլ Անգլիայում: Նրա հիմնական խաղատեղերը տեղացի հայերի տնօրինության տակ գտնվող մշակութային օջախներն էին, որ երբեմն մուտք էր գործում այլազգի հանդիսատեսը:

ԳԵՐԱՍԻՄ ՕՐԴՈՅԱՆ,

ՓԱՐԻԶ

Անանա Մայիլյանի բացառիկ հայկական երկու համերգի սահմաններում

Հոկտեմբերի 20-ին եւ 23-ին Փարիզի Հայաստանեայց եկեղեցու Նորհան Ֆրեճկյան սրահում կազմակերպված երգահանդեսին կարող է մասնակցել երեւանաբնակ երգչուհի Աննա Մայիլյանը: Տեղեկացնում է Փարիզում լույս տեսնող «Յառաջ» օրաթերթը իր վերջին համարներից մեկում: Երգահանդեսին, որ կազմակերպել էր ծայնասիրողների Փարիզի Այր Էֆ Էմ-ի բարեկամների միությունը, մասնակցում էր երիտասարդ կոմպոզիտոր Վարդ Մանուկյանը, իսկ երգչուհուն թեկնածելու դաշնակահարուհուն Մարգարիտ Սարգսյանին վիճահարում էր Արքար Ավետիսյանը:

Հոդվածագիրը «Բացառիկ ձայնը» վերնագիրը բնորոշելով, խոսում է նրանի մեջ ոգեղեն-սարսռանքի մասին, որը հեստերիա եւ դժվար հայտագրի հաղթ մեկնաբանությունը է հասնելու համար: Դիրքորոշի, Բրամսի, Գոնոդի, Գլյուկի, Սեն Սանսի, Նարեկացու եւ Կոմիտասի ստեղծագործությունները հետ ներկաները առիթ են ունեցել լսել Վարդ Մանուկյանի հուզիչ մեղեդիները Զարիֆյանի, Վարուժանի եւ Թումանյանի բանաստեղծությունների հիման վրա: Բառն ծավալահարությունների ընդգծելով, Աննա Մայիլյանը հրամցրել է մի քանի բիսեր, գրում է «Յառաջը»:

ԵՐԵՎԱՆ

«Սունդուկյանցիների դրամերը փակ չեն»

Առաջիկա ամսանը փակ չեն լինի Սունդուկյան բատրոնի դռները, ամենուրեք բեմադրություն է դասարանում տեղիս Հրաչյա Ղազարյանը: Դա Անանիս Աղասարյանի «Կայանդրա, դա, դա» դիտեսն է, որի փորձերին մասնակցում են բատրոնի այն դերասանները, որոնք չեն մեկնել Լոս Անջելես: Իսկ ամենիկան այդ խաղում հրաշալագործով հանդես է գալիս բատրոնի մեկ այլ խումբ գլխավոր տեղեսը Խորեն Աբրահամյանի դեկավարությամբ: Խմբի ու դեկավարի եկար բացակայությունը բատրոնի տնօրեն-կարգադրիչ Ռ. Սարդարյանը բացատրեց այն հանգամանքով, որ «Խորեն Աբրահամյանը նամբուրվում է»: Այնպես որ խոսքը տարվ կրկնադասնա, ամառը նեկայացումներ կլինեն, դրանք դիտելու կգան եւ օրասանի, եւ մեծահասակ հանդիսատեսները:

ՄՈՍԵՊՈՎԱ

Ժակ Բրել. Երեւանյան համերգում 30 տարի անց

Նոյեմբերի 14-ին ժամը 17-ին, Արամ Խաչատրյան համերգասրահում տեղի կունենա Վահրամ Թաքիկյանի համերգը՝ Մարիա Թաքիկյանի մասնակցությամբ: Համերգը նվիրվում է 20-րդ դարի ոգեղեղայի եւ երգարվեստի հսկաներից մեկի՝ Ժակ Բրելի 30 տարի առաջ նույն համերգասրահում կայացած համերգին: Երեւանյան համերգը 16-ամյա Վահրամ Թաքիկյանի համար ճակատագրական է դարձել:

Երեքշաբթի օրվա համերգային ծրագրում Վահրամը Բրելից երգում երգ կներկայացնի «Ինձ մի լիր» (բառգ. Վ. Թաքիկյանի) եւ «Ամենտեղում» (բրգ. Ս. Չիլոյանի): 2 բաժնից բաղկացած ծրագրում կկատարի նաեւ տարբեր տարիներին գրած իր ստեղծագործություններից «Շամիրամ», «Կոնծաբանը», «Սոգդական լատերիկ», «Ջրոն», «Երեւանյան վիճակ», «Դժվարն ու հեշտը» եւ այլն:

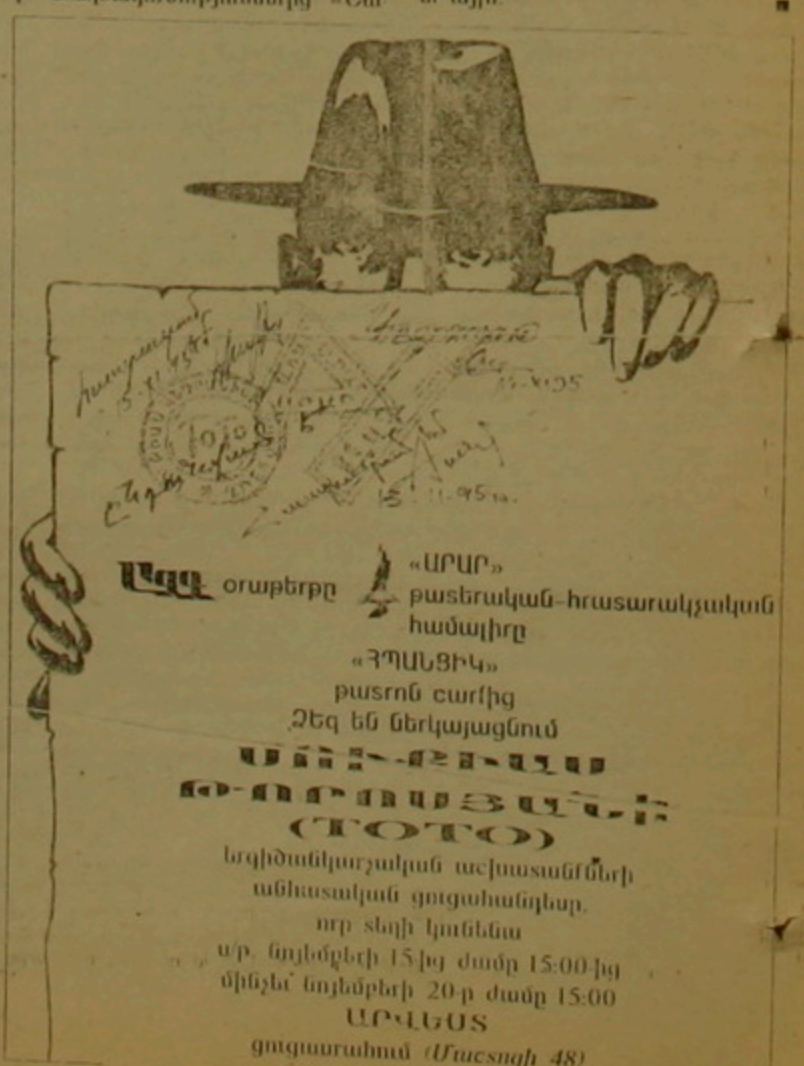

digitised by A.R.A.R.@

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր խնդիրներ ուժեղագույն հեծանվորդների համար

ԴԱՐԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ.

Հեծանվային սպորտ մեր հանրապետությունում առաջատար մարզաձևերից է: Տարբեր ժամանակներում այն ունեցել է վերելքներ ու վայրէջքներ, բայց և այնպես չի կորցրել իր լավագույն ավանդույթները: Այսօր էլ կան մարզիկներ, որոնք միջազգային մրցաստարեզներում հանդես են գալիս հաջողությամբ: Դրանցից է «Հայաստան» մարզական միությունն ներկայացնող, միջազգային կարգի սպորտի վարպետ Գրիգոր Գրիգորյանը: Այս տարի Տոլուզում անցկացված «Մեծ մրցանակ» միջազգային մրցաշարում նա չեմպիոն դարձավ խմբակային վազքում և գրավ է կիլոմետր տեղից մրցանում: Նա մասնակցեց նաև Կոլումբիայում անցկացված աշխարհի առաջնությանը: Ինչ-ինչ պատճառներով Գրիգորյանը ժամանակին չկարողացավ մեկնել և Կոլումբիայի օրանանվանական խաղերի միայն մրցումների սկզբից մեկ ժամ առաջ: Այնուհետև մեկնեց ողջով հեծանվահրապարակ ու հազիվ կարողացավ դուրս գալ մրցանից: Պարզ է, նման խոչընդոտներ նա չէր կարող բարձր արդյունք ցույց տալ: Այնուամենայնիվ, Գրիգորյանը մնում է աշխարհի ուժեղագույն մարզիկներից մեկը: Օրերս անցկացված հեծանվային սպորտի հանրապետական առաջնությունում նա կրկին հաստատեց ուժեղագույը լինելու իր կոչումը: Գրիգոր Գրիգորյանը հաղթական տարավ երեք խմբակային վազք դուրս մնալով, գլխ 1000 մետր տեղից և խմբակային վազք. 50 շրջան, 10 միջանկյալ վերջնագծով մրցումներում:

Մրցումներն անցկացվում էին տարվային երեք խմբերով: Երեխաներից առաջնի մրցումներում հաղթողներ դուրս եկան Սամվել Վարդազարյանը, Տիգրան Սարիբեկյանը, Արսեն Ղազարյանը, Արսեն Ղազարյանը, համապատասխանաբար խմբակային վազք դուրս մնալով և խմբակային վազք. 100 շրջան, 20 միջանկյալ վերջնագծով մրցումներում:

Մրցումներն անցկացվում էին տարվային երեք խմբերով: Երեխաներից առաջնի մրցումներում հաղթողներ դուրս եկան Սամվել Վարդազարյանը, Տիգրան Սարիբեկյանը, Արսեն Ղազարյանը, դպրոցականներից Վիկտոր Ավետիսյանը, Արշամ Գաղասյանը, Արսեն Գալստյանը:

Մրցումներն ցույց տվեցին, որ հանրապետությունում ամեն մի դպրոցի հեծանվորդների լավ սերունդ, որը մեծ առաջադիմություն կարող է միջազգային ամենատարբեր կարգի մրցաշարերում բարձր դրսևորել հանրապետության մարզական դպրոցի: Իսկ Գրիգոր Գրիգորյանն այժմ նույնպես դասավանդում է մասնակցել այս տարի Իտալիայում անցկացվելիք մի քանի միջազգային մրցաշարերի և դեռևս ունի Իսպանիայում տեղի ունենալիք աշխարհի գավաթի խաղերը, ինարկե, եթե անձնական միջոցներ նաև գործուղման ծախսերի համար: Այս հարցում կարող են օգնական լինել սպորտի նվիրյալ առաջնորդներ Ալիկ Ավետիսյանը, Արշամ Գաղասյանը, Արսեն Գալստյանը:

ՏՈՒՏՈՒ

Եվրոպական երկրների առաջնություններում

Անգլիա

Անգլիայի չեմպիոն «Բլեքբոռն Ռովերս» բիրմ Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում ևս իր երկրի առաջնության խաղերում անհաջող ելույթներից հետո վերջապես հաղթանակ տարավ, այն էլ խոշոր հաշվով: Նախորդ առաջնությունում մեծ աղմուկ հանած այդ բիմն առայժմ զբաղեցնում է չեմպիոնի համար հանձնաժ II-րդ տեղը: Միանձնյա առաջատարը «Նյու Կասլը» վերջին երկու տուրերում 4 միավոր վաստակեց, մեկ հաղթանակ տանելով և մեկ հանդիպումը ավարտելով ոչ-ոքի: Դա հնարավորություն տվեց Անգլիայի նախկին չեմպիոն «Մանչեսթր Յունայթեդին», որի կազմում տեսական ռուսագրիպոմից հետո կրկին հայտնվել է Ֆրանսիացի Էրիկ Կանտոնան, երկու հաղթանակով կրճատել միավորների տարբերությունը և հասցնել երկուսի: Երկու հաղթական տարավ նաև մեկ վարձատու բիմ «Լիվերպուլը», որը 5-ոլից տեղափոխվեց 3-րդ տեղ:

II-րդ տուր

«Աստոն Վիլլա»-«Էվերտոն»	1-0
«Մանչեսթր Յ.»-«Միդլսբորո»	2-0
«Բլեքբոռն Ռովերս»-«Չելսի»	3-0
«Քուինզ ՊՌ» «Նորիչցիեմ»	1-1
«Լիվերպուլ»-«Մանչեսթր Ս.»	6-0
«Շեֆիլդ» «Վեստ Հեմ»	0-1
«Տոտենհեմ»-«Նյու Կասլ»	1-1
«Լիդս»-«Քովենթրի»	3-1
«Ուիմբլդոն» «Սաութհեմպտոն»	1-2

Մրցաշարային աղյուսակը
11 տուրից հետո

	Խ	Ս
1. Նյու Կասլ	11	28
2. Մանչեսթր Յունայթեդ	11	26
3. Լիվերպուլ	11	23
4. Արսենալ	11	21
5. Նորիչցիեմ Խորսք	11	21
6. Միդլսբորո	11	21
7. Աստոն Վիլլա	11	20
8. Լիդս	11	20
9. Տոտենհեմ	11	16
10. Չելսի	11	15
11. Բլեքբոռն Ռովերս	11	14
12. Վեստ Հեմ	11	13
13. Շեֆիլդ	11	11
14. Քուինզ Պարկ Ռեյնջերս	11	10
15. Ուիմբլդոն	11	10
16. Էվերտոն	11	9
17. Սաութհեմպտոն	11	9
18. Քովենթրի	11	7
19. Բոլտոն Ուենդերերս	11	5
20. Մանչեսթր Սիթի	11	2

Գերմանիա

Իր հայրենի կույրներն է շարունակում Եվրոպայի ամենահեղինակավոր ակումբներից մեկը: Գերմանիայի բարձրագույն չեմպիոն Մյունխենի «Բավարիան»: Երեսում է այս բիմն ընթացիկ մրցաշրջանում գերազանց մարզավիճակ է ձեռք բերել: Գերմանական առաջնության II-րդ տուրում «Բավարիան» աչքի ընկավ արդյունավետ խաղով և 5 գոլով որակեց «Շտուտգարտի» դարպասը: Ճիշտ է, սեփականն ընդունելով 3 գոլ: «Բավարիան» միանձնյա գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը և 3 միավորով առաջ է անցել 2-րդ տեղում ընթացող «Դորտմունդից»:

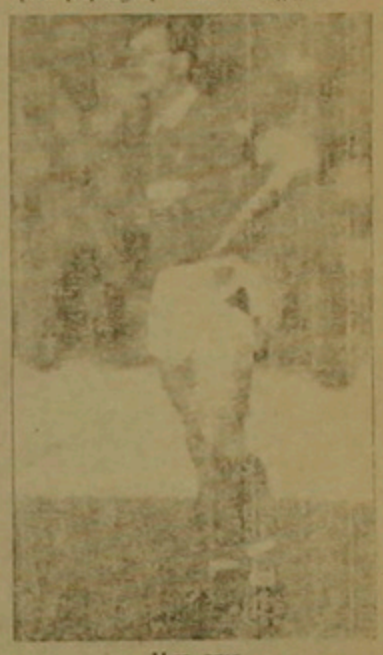

II-րդ տուր

«Բյոլն»-«Մյոնխենգլադբախ»	0-2
«Շալկե-04»-«Դորտմունդ»	1-2
«Վերդեր»-«Սեն Պաուլ»	1-1
«Ֆորտունա»-«Լեվերկուզեն»	1-1
«Բավարիա»-«Շտուտգարդ»	5-3
«Համբուրգ»-«Կայզերսլաուտ.»	1-0
«Կարլսռուե»-«Ֆրայբուրգ»	1-1
«Վերդին.»-«Մյունխեն-1860»	2-0
«Ռոստոկ»-«Ֆրանկֆուրտ»	1-1

Մրցաշարային աղյուսակը
11 տուրից հետո

	Խ	Ս
1. Բավարիա	11	27
2. Դորտմունդ	11	24
3. Մյոնխենգլադբախ	11	22
4. Ռոստոկ	11	17
5. Լեվերկուզեն	11	16
6. Շտուտգարտ	11	16
7. Վերդեր	11	15
8. Շալկե-04	11	15
9. Համբուրգ	11	13
10. Կարլսռուե	11	13
11. Վերդինգեն	11	12
12. Սեն Պաուլ	11	12
13. Կայզերսլաուտեռն	11	13
14. Ֆորտունա	11	10
15. Ֆրանկֆուրտ	11	10
16. Մյունխեն-1860	11	10
17. Բյոլն	11	8
18. Ֆրայբուրգ	11	6

ՕԼԻՄՊԻԱԿ

Բարտվայի ռեկորդների դարը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԻԵՎԱՆ.
«Լալանս, Ֆրանսիա

Տղամարդկանց ձողացատկում շնորհիվ լեգենդար Սերգեյ Բուբկայի գրանցվել են ֆանտաստիկ արդյունքներ: Հիշեցնենք, որ աշխարհի ռեկորդն այսօր հավասար է 6.14 մ, սակայն կանանց նույն մարզաձևում կարելի է ասել, որ վերելքի ճանապարհին առաջին քայլերն են առնում: Միայն այս մրցաշրջանում 14 անգամ ռեկորդը բարելավվել է՝ այն 406 սմ-ից հասցնելով 422 սմ: Ընդ որում, այդ ռեկորդներ երեք ամիսների ընթացքում 9 անգամ բարելավվել է Չեխիայի ներկայացուցիչ Դանիելա Բարտովան: 1992-ին միայն Չինաստանի ներկայացուցիչ Սուն Կայումն էր գերազանցում 4 մ-ի սահմանը: Հետո ասպարեզ ելան գերմանացի ձողացատկորդուհիներ: Մինչև անցյալ ծմեռ արդեն 8-ական հոգի, 5-ական երկրներից հաղթահարեցին 4 մ սահմանը: Այս տարվա մայիսից սկսած եկավ 21-ամյա Դանիելա Բարտովայի ժամանակը: Նա ցույց տվեց 410 սմ արդյունք: Այդ այն դեպքում, որ անցյալ տարի հազիվ հասնում էր 370 սմ սահմանին: Եվ Բուբկայի դեռ սկսվեց ձողացատկի ռեկորդների դարը: Հունիսի 18-ին Բարտովան հաղթահարում է 412 սմ բարձրություն: 6-օր անց նա ցույց է տալիս 413 սմ արդյունք: Հուլիսի 2-ին գրանցվում է նոր արդյունք՝ 414 սմ, հուլիսի 5-ին՝ 415 սմ: Հուլիսի 14-ին՝ 416, այնուհետև 417 սմ: Ըստ Բարտովայի մարզիչ Բոլեսլավ Պաստուրի, իր սանուհին, որը նախկինում մարմնամարզուհի է եղել և Բարսելոնի օլիմպիական խաղերում գրավել է 64-րդ համեստ տեղը, մեծ մեքենա ունի, որը նրան մեծապես օգնում է նոր մարզաձևում հաջողություններ հասնել:

Դանիելա Բարտովան շարունակում է իր հաջող ցատկերի շարքը: վերջերս Պրահայում ցույց տվեց 420 սմ արդյունք: Հիշեցնում է, որ այս մարզաձևի տղամարդկանց ռեկորդը 402 սմ-ից (1912 թ.) 422 սմ-ի (1923 թ) հասել է 11 տարում: Բնչո՞ւ կարող է ցատկել Բարտովան: Ըստ հաշվարկների 3 մարզաձևերում (բարձրացատկ, հեռացատկ և եռացատկ) տղամարդկանց և կանանց միջև արդյունքների տարբերությունը կազմում է 83 տոկոս: Դա նշանակում է, որ կանայք ձողացատկի աշխարհի ռեկորդը

կարող ունի հասցնեն 510 սմ, որը համարվի լինի Բուբկայի 614 սմ զարմանահրաշ արդյունքին: Օգոստոսի 22-ին Բարտովան ցատկեց 421 սմ: Նրա ռեկորդը վերցրեց 1 սմ-ով գերազանցեց Չինաստանի ներկայացուցիչ Սուն Կայումը: Բուբկային «հասնելու» համար մնում է 88 սմ:

Ձողացատկի աշխարհի ռեկորդների բարելավումը

1992 Սուն Կայուն (Չինաստ.)	405 սմ
1995 Սուն Կայուն (Չինաստ.)	406 սմ
1995 Կայ Վե Ցան (Չինաստ.)	407 սմ
1995 Սուն Կայուն (Չինաստ.)	408 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	410 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	413 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	414 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	415 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	416 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	417 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	418 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	420 սմ
1995 Բարտովա (Չեխիա)	421 սմ
1995 Սուն Կայուն (Չինաստ.)	422 սմ

ԼԱՎԵՐԻ ՏՈՒՐ

Ա. Ղազարյանի փոխարեն՝ Հրանտ Բագրատյանը

Հայաստանի կրթության եւ գիտության նախկին նախարար Ամենակ Ղազարյանը վայր է դրել նաեւ Երեւանում կայանալիք շախմատի հանրաշխարհային օլիմպիադայի կազմկոմիտեի նախագահի լիազորությունները: ՀՀ կառավարության մամլո ծառայությունից Նոյյան տարան գործակալությանը տեղեկացրել են, որ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրամանագրով կազմկոմիտեի նախագահի պարտականությունները դրվել են ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի վրա: ԵՏ

Բռնցքամարտիկները պատրաստվում են

ՀՀ մեծակարգի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության սպորտի վարչության բռնցքամարտի գլխավոր մասնագետ Լեւոն Հովհաննիսյանը Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեց, որ նոյեմբերի 12-ից 26-ը Հայաստանի լավագույն բռնցքամարտիկներն իրենց հերթական ուսումնամարզական հավաք անցկացնելու են Ճապոնիայում: Նա ասաց նաեւ, որ ներկայումս մարզիկների առջեւ մեկ հինգամսյակը է դրված լավագույն մարզավիճակում դիմավորել 1996 թվականի եվրոպայի առաջնությունը, որը կայանալու է մարտի 29-ից ապրիլի 8-ը Կոպենհագենում: Այս մրցաշարը կկնակի նաեւ ուշադրություն ունի մայրցամաքի բոլոր մարզիկների հասար, քանի որ այն նրանց վերջին հնարավորությունն է Ատլանտայի օլիմպիադային մասնակցելու իրավունք ձեռք բերելու համար: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Հայ թենիսիստների մրցակիցները

Թենիսի միջազգային ֆեդերացիան (ՖՄԹ) հայտարարեց 1996 թ. Դեմիի դաս վարի խաղարկության մասնակիցների ենթախմբերի ցանկի եւ մրցումների անցկացման վայրի մասին: Հայ թենիսիստի մրցակիցներն են Թուրքիայի, Վրաստանի, Թունիսի, Բենինի, Լիխտենշտեյնի եւ Հերցեգովինայի մարզիկները: Ենթախմբի հանդիպումները կայանալու են մայիսի 20-ից 26-ը Ստամբուլում: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՏՈՒՏՈՒ

«Վալանսը» միջին տեղերում

Իսպանիայի երկրորդ դիվիզիոնի առաջնությունում տեղի է ունեցել 17 տուր: «Վալանս» հայտնի բիմն այս տարի հաջող սկսեց մրցաշարը և երկար ժամանակ աղյուսակի վերեսամասում էր: Վերջին տուրերում «Վալանսն» ասպիրանտաբար զիջեց դիրքերը և հիմա 22 բիմերի մրցաշարում զբաղեցնում է 10-րդ տեղը: «Վալանսը» 6 հաղթական է տարել, 7 հանդիպում ավարտել ոչ-ոքի և 4 պարտություն կրել: Թիմը վաստակել է 25 միավոր: Այնուամենայնիվ հարկ է նշել, որ դրանցում առայժմ լավագույն ցուցանիշներ ունի հենց «Վալանսը», որը բաց է թողել ընդամենը 12 գոլ: Այս հարցում իր մեծ ներդրում ունի մեր հայրենակից, դարպասապահ Վենսան Յազմաջյանը, որը հաճախի խաղ է ցուցադրում: Այս կողմից «Վալանսն» աչքի չի ընկնում արդյունավետությամբ: Թիմը խփել է ընդամենը 14 գոլ: Հերթական 17-րդ տուրում «Վալանսը» սեփական հարկի տակ ընդունեց 5-րդ տեղում գտնվող «Նասիոն» բիմին: Հաստատ մրցավեճն ավարտվեց ոչ-ոքի 0-0: Հարկ է նշել, որ աղյուսակի առաջին մասում բիմերը, բացառությամբ միանձնյա առաջատար «Դեյվնի», դասավորվել են միավորների մեծ խտությամբ: «Վալանսը» 2-րդ տեղում ընթացող հանդիպաց «Սոսա»-բիմին, որը Իսպանիայի նախկին ազգությունից հետո հրաժեշտ տվեց ուժեղագույնների խմբին, զիջում է 4 միավորով, իսկ 4-րդ տեղում ընթացող «Ռեալ Սպորտին» 2 միավորով: Դա նշանակում է, որ երկու երեք հաջող ելույթներ կարող են հնարավորություն տալ «Վալանսին» կրկին վեր բարձրանալ աղյուսակի առաջնությունում: «Վալանսի» վերջին հանդիպումներ մասնակցած միակ հայ Հայրապետ Յազմաջյանն էր: «Դայներ», որը վաստակել է 36 միավոր, առանց 7 միավորով առաջ է անցել 2-րդ տեղում ընթացող բիմից «Սոսայից»: Երկրորդ դիվիզիոնի մրցաշարում հանդես է գալիս նաեւ Եվրոպայի չեմպիոնների նախկին գավաթակիր Մարսելի հանրահայտ «Օլիմպիկ» բիմը, որը վաստակել է 24 միավոր եւ ընդունում է իր հարատեւ առաջնությունը 12-րդ տեղում: Սակայն «Օլիմպիկի» խոստանաշնորհ հարձակվող Կասկարինոն, որը նախորդ առաջնությունում դարձավ ռմբարկուներ, հիմա էլ աչքի է ընկնում աղյուսակի վեր խաղալով եւ 9 գոլերով գլխավորում է ռմբարկուների մրցույթը:

Բարձր վարում է
ԱՐՄԵՆ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Ընտրությունների նախօրեին իրար հետևից ահաբեկիչներ են բացահայտվում

Նոյեմբերի 12-ին տեղի ունեցած բեռնատարներից առաջ Ադրբեջանում խուճապային խոսք սկսել է հայտնաբերվում են նոնաներ ահաբեկիչներ, բացահայտվում դավադրություններ, դասական, հակառակորդ ծառայությունները ու արտասահմանյան դիտորդները ծանոթացված են անկախ դաշտային բնկնածությունների ու որոնց հրաժարվել են գրանցել ու խաղաղական կուսակցությունների բոլորներով: Մի քանի օր առաջ Ադրբեջանի ՆԳՆ-ն հայտնել է Ադրբեջանի նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի կողմից կազմակերպված եւ Հեյդար Ալիեւի դեմ ուղղված դավադրության բացահայտման մասին: Ըստ ՆԳՆ-ի հայտարարության, վարչական Զավադովի Հեյդար Ալիեւի դեմ ուղղված սանձազերծ խաղաղության մասնակիցներից մեկին, ոստիկանության հատուկ ստորաբաժանման հրամանատար Պավլիանին ապաստանության իր սանձազերծում ու դատապարտ է տվել Այազ Մութալիբովի մոտիկներից մեկը Մամեդովի Ալիեւը: Այդ ամառանոցում Պավլիանը հանձնել է դատաքննության նախարարության 2 աշխատակիցների գեներալներ Շահին եւ Վահիդ Մուսաեւների հետ: Գեներալները մահվան են ահաբեկչության ծրագիրը, ըստ որի դիտորդների դեկավարի օգնականը դիտ է խափանի արտասահմանյան ուղեւորությունից վերադարձի դրսևորմամբ: Այդ նոթատետրում գեներալներ Պավլիանին տվել են «Strela-3» հրթիռային մի կայան, իսկ Շահին Մուսաեւը նրան տվել է կայանից օգտվելու ձեւը: ՆԳՆ-ի հայտարարության մեջ ասված է, որ միայն երջանիկ դատահանանության շնորհիվ է, որ այդ ծրագիրը չի իրագործվել: Վահիդ Մուսաեւն այժմ վարչության մեջ է ենթադրաբար հրդեհվում: Մյուս դավադիրները ձերբակալված են:

Հոկտեմբերի 29-ին Ադրբեջանի խորհրդարանը դատաքննական անձեռնմխելիությունից զրկել, իսկ դատախազությունը ձերբակալել է 5 տարի առաջ Հեյդար Ալիեւի դեմ նակիցներից մեկի, հրատարակության տնօրեն Խանդար Խանդազարովի դեմ կատարված եւ այժմ բացահայտված ահաբեկչական գործողության մի մասնակցի: Խանդար Խանդազարովն անձնագրեա ճիշտ

վում է եղել Հեյդար Ալիեւին եւ ըստ բան է ասել, որ ուղեցի Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարար Գաբիլ Ռասուլզադեի դեմ: Ինչպես այդ 125 հոգու հանձնարարությունները, մյուս մասնակցությունները ներկայացրած զուգակցի մեջ են եղել Ալիեւի եղբայրը, որդին եւ փեսան: Փորձագետները արձանագրել են Կենտրոնական բնդհանուր հանձնաժողովի եւ բնդհանրապետական հանձնաժողովների կողմից կատարված օրենքի խախտումներ: Ամենուրեք գործադիր իշխանությունները ու իրավապահ մարմինները խառնվում են բնդհանրապետական հանձնաժողովների գործերին: Իրավապաշտպան կազմակերպությունները հանձնաժողովներին հանձնում բազմաթիվ խոսքերներ, որոնք իրենց ստորագրություններն են տվել հօգուտ բնդդիմադիր թեկնածուների: Նրանք բողոքում են, որ իշխանությունները խոսքերով եւ սպառնալիքներով սիրում են, որ իրենք հրաժարվեն իրենց ստորագրություններից: ԵԱՀԿ-ի միջազգային դիտորդների խմբի ղեկավար Մայքլ Օբսը բացված է բողոքների մեջ, եւ այն մասին, որ ինչ կարծիք ունի Ադրբեջանի ներքաղաքական կանոնակարգի հարցին, մասնավորապես է. «Եվրամիությունից հետո ես նրանից սկսել եմ ծիծաղ»: Երեքն բանը զավեշտի է հասնում: Այն բանից հետո, երբ ԿԲՀՀ-ն հրաժարվել է գրանցել «Միլլաթ» Ալիեւի անվան կանանց իրավունքների դաշնությունը: Հեյդար Ալիեւի մոտիկներից մեկը: Նրա խոհարարական եւ միաժամանակ «Ազգային դեպարտամենտ» կուսակցության ղեկավար Նեյմաթ Փանահիին, որը օրերս անցել է բնդդիմության կողմը եւ սեւ սաղմոն բացահայտումներ է արել տեսա նոյեմբերի 2-ի «Ազգի» հանդիպ, մասնավորապես հայտարարել է, որ նախորդ բնտրված 125 դաշնամավորագրերն էլ հատուկ հարցազրույց են տրվել նախագահությունն ապմինիստրացիայի դեմ Ռամիլի հետ, որից հետո Կենտրոնական բնդհանրապետական հանձնաժողովին եւ տեղերում գործադիր իշխանությունների դեկավարներին գրում է տվել, որպեսզի այդ 125 հոգու հանդեպ ստեղծվեն ամենապարեզոնաս դաշնամներ, միաժամանակ բնդդիմության թեկնածուների մասնակցությունով հնարավոր չի բե ըստ վստահ նեկայացնող ստորագրիչներին: Փանահիի ներկայացրած զուգակցի մեջ են եղել Ալիեւի եղբայրը, որդին եւ փեսան: Փորձագետները արձանագրել են Կենտրոնական բնդհանրապետական